

ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัดและความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นไทย

ภาคกลาง

ปริญาทิพนธ์

ของ

อุทุม สำอังกูล

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า

ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2519

ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเองและความเคร่งครัดของวัยรุ่นไทย

ภาคกลาง

บทคัดย่อ

ของ

อุดม สำอางค์กุล

เสนอกรมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

11 มีนาคม 2519

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการคือ (1) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเองและความเคร่งครัด (2) เพื่อศึกษาลักษณะ ความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเองและความเคร่งครัด โดยเปรียบเทียบในค่านิยม ระดับชั้นเรียน อาชีพผู้ปกครอง และภูมิหลังทางครอบครัว ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดลักษณะ ความเป็นผู้นำ แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง และแบบสอบถามวัดความเคร่งครัด ไปสอบถามนักเรียนชายหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวนทั้งหมด 628 คน จากโรงเรียนของรัฐ 14 โรงเรียนในภาคกลาง

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า (1) ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวก กับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบว่ามีสัมพันธ์กับความเคร่ง- ครัด และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองกับความเคร่งครัด (2) นักเรียน ชายมีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่าและมีความเคร่งครัดน้อยกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบว่ามีลักษณะความเป็นผู้นำต่างจากนักเรียนหญิง (3) นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 มีลักษณะความเป็นผู้นำมากกว่าและมีความเคร่งครัดน้อยกว่านักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบว่ามี ความเชื่อมั่นในตนเองต่างจาก นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (4) นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันไม่พบว่ามี ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเองและความเคร่งครัดแตกต่างกัน (5) นักเรียน ที่มีภูมิหลังทางครอบครัวต่างกันไม่พบว่ามีลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเองและ ความเคร่งครัดแตกต่างกัน

LEADERSHIP, SELF-CONFIDENCE AND RIGIDITY OF TEENAGERS
IN THE CENTRAL PART OF THAILAND

ABSTRACT

BY

UDOM SAMANGOON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree
at Srinakharinwirot University

March 11, 1976

The important purposes of this survey were to (a) find out the relationship among leadership, self-confidence and rigidity, and (b) study leadership, self-confidence and rigidity, in terms of sex, academic level, parental occupation, and family background of the samples. Leadership, self-confidence and rigidity questionnaires were used to collect data from 628 school teenagers, both sexes, in Prathomsuksa VI and Mathayomsuksa II of 14 government schools in 4 provinces in the central part of Thailand.

The results of this survey were concluded that (1) there was a significant relationship between leadership and self-confidence but there was no significant relationship between leadership and rigidity, self-confidence and rigidity (2) the schoolboys were more self-confident but less rigid than the schoolgirls except for leadership (3) the Mathayomsuksa II teenagers showed more leadership but less rigidity than the Prathomsuksa VI teenagers (4) the school teenagers whose parents had various occupations didn't reveal differences in terms of leadership, self-confidence, and rigidity (5) the school teenagers who had different family backgrounds didn't show statistical significances when comparing in all these three dependent variables.

กระดาษคำตอบ

ตัว เลือก	เป็นจริงมาก ที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง บ้าง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ ค่อย จริง	ไม่จริง มาก	ไม่จริง เลย
	7	6	5	4	3	2	1
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
• •							
• •							
• •							
73							
74							
75							

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติศาสตร์ได้พิจารณาปิดบัญชีฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

..... ประธาน

..... กรรมการ

ประกาศคุณผลการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จ เพราะได้แนวคิดและความช่วยเหลืออย่างดี
ปึงจากอาจารย์ ดร. ปรีชา ชรรมา รวมทั้งอาจารย์ ดร. สวนา พรพจน์กุล ที่ได้กรุณา
เป็นที่ปรึกษา ทั้งได้สนับสนุน ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำทุกชั้นตอนเป็นอย่างดีตลอดมา
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้งสองท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ดวงเดือน พันธุมนาวิน และอาจารย์ภัทรา
สุคนธ์ทรัพย์ ที่ได้กรุณาพิจารณาตรวจแก้แบบสอบถามวัดความเครียด และขอกราบขอบพระ
คุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จนผู้วิจัยสามารถทำปริญญานิพนธ์นี้ได้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ใหญ่โรงเรียนการช่างสระบุรี โรงเรียนอาชีวศึกษาจังหวัด
สระบุรี โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม และโรงเรียนวัดสิงห์ รวมทั้งครูใหญ่โรงเรียนสาธิตแดง
โรงเรียนวัดปากคลอง ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัยในการลงเ้าแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนชลกันยานุกูล อาจารย์ใหญ่โรงเรียนชลราษฎร
อำรุง โรงเรียนพรหมานุสรณ์ โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ โรงเรียนปากเกร็ด โรงเรียน
วัดสิงห์ รวมทั้งครูใหญ่โรงเรียนอุทยานที่ โรงเรียนเทศบาลวัดโพธิ์ โรงเรียนวัดคอนไก่เตี้ย
โรงเรียนวัดจันทราวาส โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ โรงเรียนวัดสลักเหนือ โรงเรียน
มโนรมย์ "สุวรรณอนุสรณ์" และโรงเรียนวัดคลองบุญ ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แก่ผู้
วิจัยในการเก็บข้อมูล

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณที่ ๆ และน้องที่ได้ให้การสนับสนุนค้ำหนุนทรัพย์ โดยเฉพาะคุณ
แสงสุรีย์ คนศิลป์ ที่ได้ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการวิจัยตลอดมา และขอบความดีของ
การวิจัย เพื่อเป็นการบูชาคุณ พ่อ แม่ และครูอาจารย์ ที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนผู้วิจัย ตั้งแต่
ต้นจนถึงปัจจุบัน

อุทม สำอางค์กุล

6 มีนาคม 2519

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
- 1	1 / ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
- 2	2 ความสำคัญของการวิจัย	3
- 3	3 ขอบเขตของการวิจัย	4
- 4	4 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	ทฤษฎี เอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นผู้นำ	7
	ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเคร่งครัด	15
	ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	20
- 5	5 สมมุติฐานในการวิจัย	23
- 6	6 ในระดับวิจัยเชิงคุณภาพ	
3	วิธีการดำเนินการวิจัย	25
	กลุ่มตัวอย่าง	25
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	31
	การสร้างแบบสอบถาม	31
	แบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ	31
	แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง	31
	แบบสอบถามวัดความเคร่งครัด	32
	ลักษณะของแบบสอบถาม	32
	การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	34
	การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	35
- 9	9 การรวบรวมข้อมูล	36

การจักระท่ากับข้อมูล	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ตอนที่ 1 การหาความสัมพันธ์	42
ตอนที่ 2 การศึกษาเปรียบเทียบ	43
5 มทขอ สรุปผล อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	49 -
บทขอ	49
ความมุ่งหมายของการวิจัย	49
กลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ตอนที่ 1 การศึกษาความสัมพันธ์	50
ตอนที่ 2 การศึกษาเปรียบเทียบ	50
การอภิปรายผล	51
ตอนที่ 1 การหาความสัมพันธ์	51
ตอนที่ 2 การศึกษาเปรียบเทียบ	54
ข้อจำกัดของการวิจัย	61
ขอเสนอแนะ	62
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	73

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนนักเรียนจำแนกตามจังหวัด อำเภอ สถานศึกษา ระดับชั้น เรียน และเพศ	26
2 แจกแจงจำนวนนักเรียนแยกตามโรงเรียน อาชีพผู้ปกครอง ภูมิหลังทาง ครอบครัว และเพศ	27
3 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน อาชีพผู้ปกครอง และ ภูมิหลังทางครอบครัว โดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์	28
4 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	36
5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ จากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด	42
6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่น ในตนเอง และความเคร่งครัด ระหว่างเพศ	43
7 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่น ในตนเอง และความเคร่งครัด ระหว่างระดับชั้นเรียน	44
8 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านความเคร่งครัดของนักเรียน ที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ รับราชการ ค้าขาย เกษตรกรรม และอาชีพ อื่น ๆ	45
9 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านลักษณะความเป็นผู้นำของ นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ รับราชการ ค้าขาย เกษตรกรรม และอาชีพอื่น ๆ	46
10 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความเชื่อมั่นในตนเองของ นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ รับราชการ ค้าขาย เกษตรกรรม และอาชีพอื่น ๆ	46

11	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่น ในตนเอง และความเคร่งครัดระหว่างนักเรียนที่มีภูมิหลังทางครอบครัว ต่างกัน	47
12	แสดงค่า t ที่ได้จากการวิเคราะห์รายข้อของแบบสอบถามวัดความ เคร่งครัดจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้น ป. 6	75
13	แสดงค่า t ที่ได้จากการวิเคราะห์รายข้อของแบบสอบถามวัดความ เคร่งครัดจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้น มก. 2	76

ภูมิหลัง

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่รวมกันอยู่เป็นระเบียบ และมีกฎเกณฑ์มากมายหลายอย่าง สังคมของมนุษย์แบ่งออกเป็นหมู่ย่อยของสังคม เช่น ครอบครัว สมาคม สำนักงาน สถาบัน และโรงพยาบาล เป็นต้น การที่สังคมใหญ่หรือสังคมน้อยรวมกลุ่มกันได้ และการปฏิบัติงานต่าง ๆ ตลอดจนการประสานงานกันจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายอย่าง ปัจจัยแรกและสำคัญมากที่สุดคือ "ความเป็นผู้นำ" ของหัวหน้ากลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการที่จะนำให้สมาชิกในกลุ่มนั้น ๆ ไปสู่จุดหมายหรือไม่

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในระยะเร่งรัดพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีประสิทธิภาพทั้งทางด้านการบริหารงานระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น. บัญชีในภาวะฉุกเฉินด้วยแล้ว ผู้นำย่อมมีความสำคัญที่สุด บุชช บีสริ (บุชช บีสริ, 2512) กล่าวว่า "ภารกิจอันหนักและสำคัญยิ่งของบรรดานักพัฒนาทั้งหลายที่กำลังปลุกปล้ำกันอยู่ในปัจจุบันก็คือ การสร้างผู้นำ เพราะผู้นำในท้องถิ่นเป็นตัวจักรกลอันทรงพลังที่จะนำชบวนการพัฒนาไปสู่เป้าหมายและบรรลุความสำเร็จ" สมัยนี้เราเชื่อกันแล้วว่าคุณลักษณะของความเป็นผู้นำเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาจากหลังมิใช่ว่าจะมีติดตัวมาแต่กำเนิด หรือสืบทอดกันเป็นพันธุกรรม ดังที่ แกลตัน (Galton, อ้างจาก ไพศาล กิจเพชร, 2513) นักวิทยาศาสตร์อังกฤษได้ยืนยันไว้ในหนังสือ Heredity Genius ว่าได้ตรวจสอบประวัติของผู้นำโลกเป็นจำนวนมาก ไม่ปรากฏว่าท่านเหล่านั้นเคยมีญาติพี่น้องเป็นผู้นำมาก่อนเลย และก็ไม่มีบุตรหลานเป็นผู้นำสืบทอดกันมา จึงอาจสรุปได้ว่า "ผู้นำมิได้สืบทอดโลหิต" ดังนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ ต้องร่วมแรงร่วมใจกันปลูกฝัง หรือเสริมสร้างให้เยาวชนไทยได้มีคุณลักษณะ "ความเป็นผู้นำ" ปัญหาจึงมีว่า คุณลักษณะดังกล่าวนี้ประกอบด้วยอะไรบ้าง ? เพื่อจะได้ทราบเป็นแนวทางที่จะนำไปพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เรื่องนี้ สโตกคิลล์ (Stogdill, 1969) ได้ศึกษาและสรุปผลการวิจัยเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำ และพบว่ามีความ

สัมพันธ์กับองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

- 1. ความสามารถด้านสติปัญญา ภาษา การตัดสินใจ
- 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การงาน การสังคม
- 3. ความรับผิดชอบ ความเชื่อถือได้ ความเชื่อมั่นในตนเอง
- 4. ความร่วมมือกับกลุ่ม ความสามารถในการปรับตัว
- 5. ลักษณะแสดงตัว คนรู้จัก อารมณ์มั่นคงและอารมณ์ขัน
- 6. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม X

จากลักษณะของความเป็นผู้นำข้างต้นนี้ ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ทั้งหลาย ควรฝึกฝนอบรม และเสริมสร้างให้แก่เด็ก สไตรส์ (Stires, 1970) ได้ทำการทดลอง และพบว่าผู้นำยิ่งมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงเท่าไรก็ยิ่งจะเรียกศรัทธาได้จากผู้ร่วมงานมากเท่านั้น

บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองนั้นต้องมีความมั่นใจ เพียรพยายามและกล้าหาญที่จะกระทำสิ่งใดให้ประสบผลสัมฤทธิ์ตามจุดหมายที่ตั้งไว้ โดยไม่หวาดหวั่นกลัวอุปสรรคใด ๆ ไชมอนด์ (Symonds, 1964) ได้กล่าวไว้อย่างน่าฟังว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเกิดขึ้นได้จากองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ

- 1. ทราบในสิ่งที่ตนต้องการ
- 2. คิดในสิ่งที่ตนเห็นว่า จะกระทำสำเร็จ
- 3. สามารถตัดสินใจได้
- 4. ลงมือกระทำจริง ๆ กับสิ่งที่ได้ตัดสินใจแล้ว ✓

การปลูกฝังบุคลิกภาพที่ดีแก่บุคคลนั้น ต้องเริ่มกระทำตั้งแต่เด็กยังเข่าว้าย ประสบการณ์ หรือการเรียนรูของ เด็กจะ ได้รับมากขึ้นเมื่อเด็กมีอายุสูงขึ้น เด็กจะมีความเจริญงอกงามทางด้านการศึกษา และพัฒนาบุคลิกภาพของตนให้ดีขึ้นได้จำเป็นต้องใช้กระบวนการเปลี่ยนแปลง หรือเต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทัศนคติ ทักษะ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนที่ล้าสมัย และไม่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน เพื่อให้มีความเหมาะสมและอยู่รวมเป็นสมาชิกของสังคมได้อย่าง เป็นปกติสุข ดังนั้นบุคลิกภาพอีกประเภทหนึ่ง ที่ควรจะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำและความเชื่อมั่นในตนเองก็คือ ความเคร่งครัด (rigidity) ซึ่ง เดเรเกอร์ (Dreger, 1962) ได้แบ่งพฤติกรรมเคร่งครัดนี้ออกเป็น 4 อย่าง คือ

1. ความเคร่งครัดทางด้านคตินิยม
2. ความเคร่งครัดทางด้านอารมณ์
3. ความเคร่งครัดทางด้านเพนทาการ
4. ความเคร่งครัดทางด้านการเล่นไหว

พฤติกรรมเคร่งครัดที่ได้แยกกล่าวมานี้ถ้าบุคคลใดยึดถือ หรือปฎิบัติเป็นลักษณะนิสัยของตนเองมากเกินไปก็จะกลายเป็นผลเสียต่อความเจริญงอกงามในหลาย ๆ ด้าน อาทิเช่น การปรับตัว สติปัญญา พัฒนาการทางร่างกาย เป็นต้น

เมื่อมาพิจารณาถึงการจักระบบการศึกษาของไทยเราแล้วจะเห็นว่า การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นระดับชั้นเหมาะสมที่จะแก้ไขปรับปรุง และเสริมสร้างบุคลิกภาพอันดีงามให้แก่เด็ก เนื่องจากการเรียนการสอนทั้งสองระดับนี้ยังอยู่ในระยะเยาว์วัยของเด็ก จึงอาจกล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาในสองระดับนี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตคนใหม่คุณภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษามูลนิธิภาพและสภาพของนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมุ่งศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเองเป็นประการสำคัญ เพื่อหวังที่จะ ได้ผลการวิจัยมาเป็นข้อเสนอแนะทางหนึ่งในการพัฒนาบุคลิกภาพของวัยรุ่นไทย

✓ ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเอง
2. เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเปรียบเทียบในด้าน เพศ ระดับชั้นเรียน อาชีพผู้ปกครอง และภูมิหลังทางครอบครัว
- ~~3. เพื่อสร้างแบบสอบถามวัดความเคร่งครัด~~

ความสำคัญของ การวิจัย

1. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และ

ความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นไทย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครู และผู้ปกครอง ในการฝึกฝนอบรม และเสริมสร้างให้เด็กได้พัฒนาบุคลิกภาพ

2. ทำให้ทราบลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นไทย โดยเปรียบเทียบในคาน เพลส ระดับชั้นเรียน อาชีพผู้ปกครอง และภูมิหลังทางครอบครัว อันเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องของทางการศึกษานำไปประกอบการปรับปรุง แก้ไขหลักสูตร วิธีสอนการฝึกฝนอบรม เพื่อให้บุคลิกภาพของเยาวชนสอดคล้องกับจุดหมายของการศึกษา

3. ทำให้ได้แบบสอบถามวัดความเคร่งครัด

4. ทำให้ทราบแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชาย-หญิง ระดับชั้น มศ.2 และ ป.6 ประจำปีการศึกษา 2518 ในโรงเรียนของรัฐในเขตภาคกลาง คือโรงเรียนที่อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี นนทบุรี ชัยนาท และเพชรบุรี

2. ตัวแปรที่จะศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

ก. ลักษณะความเป็นผู้นำ

ข. ความเคร่งครัด

ค. ความเชื่อมั่นในตนเอง

ตอนที่ 2 ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ก. เพศ

- ชาย

- หญิง

ข. ระดับชั้นเรียน

- มศ.2

- ป.6

- ค. อาชีพผู้ปกครอง
- รัฐบาล
 - ค่าย
 - เกษตรกรรม
 - อื่น ๆ เช่น รับจ้าง ช่างต่าง ๆ
- ง. ภูมิหลังทางครอบครัว
- พ่อแม่อยู่ด้วยกันตามปกติ
 - พ่อแม่ แยก หย่าร้าง ตาย จากกัน

ตัวแปรตาม

- ก. ลักษณะความเป็นผู้นำ
- ข. ความเคร่งครัด
- ค. ความเชื่อมั่นในตนเอง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ลักษณะความเป็นผู้นำ หมายถึงความสามารถในการนำ และดำเนินกิจกรรมของกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งความสามารถนำกลุ่มเพื่อแก้ปัญหา รักษาวิสัย และกำลังใจของสมาชิกในกลุ่มด้วย ลักษณะความเป็นผู้นำวัดออกมาเป็นคะแนนจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ ของ สุนันต์ ปรีชามาตร (2515) ถ้าได้คะแนนรวมในระดับสูง แสดงว่ามีลักษณะความเป็นผู้นำสูง ถ้าได้คะแนนรวมในระดับต่ำ แสดงว่ามีลักษณะความเป็นผู้นำต่ำ

2. ความเคร่งครัด (Rigidity) หมายถึงความไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงหรือไม่เต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงแบบแผนของการคิด ทิศนคติ และอารมณ์ที่เกิดขึ้นขณะใดขณะหนึ่ง รวมทั้งพฤติกรรมบางอย่างที่ประพฤติปฏิบัติอยู่เป็นนิสัย ความเคร่งครัดวัดออกมาเป็นคะแนนจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ถ้าได้คะแนนรวมอยู่ในระดับสูง แสดงว่ามีความเคร่งครัดสูง ถ้าได้คะแนนรวมอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่ามีความเคร่งครัดต่ำ

3. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึงความมั่นใจ ความเพียรพยายาม ความกล้าหาญ

และความสามารถตัดสินใจที่จะกระทำหรือกระทำสิ่งใดลงไปให้ประสบผลสัมฤทธิ์ตามจุดหมายที่ตั้งไว้ โดยไม่หวาดหวั่นอุปสรรคแต่อย่างใด ความเชื่อมั่นในตนเองไว้คออกมาเป็นคะแนนจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเองของ สมพงษ์ ศิริพัฒน์ (2517) ถ้าได้คะแนนรวมอยู่ในระดับสูง แสดงว่ามี ความเชื่อมั่นในตนเองสูง ถ้าได้คะแนนรวมอยู่ในระดับต่ำ แสดงว่ามี ความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ

4. เพศ หมายถึงนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

5. ระดับชั้นเรียน หมายถึงระดับชั้น มศ.2 กับระดับชั้น ป.6

6. อาชีพผู้ปกครอง หมายถึงอาชีพรับราชการ ค่าขาย เกษตรกรรม และอาชีพอื่น ๆ

7. ภูมิหลังทางครอบครัว หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อแม่ คือพ่อแม่อยู่ด้วยกัน ความปกติ กับพ่อแม่แยกกัน (รวมทั้งหย่าร้างและตายจากกัน)

8. วิทยุวิทยุภาคกลาง หมายถึงนักเรียนชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 11 - 18 ปี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ระดับชั้น มศ.2 และ ป.6 ประจำปีการศึกษา 2518 ในโรงเรียนของรัฐ ที่อยู่ในเขตภาคกลาง

อื่น ๆ ในอันที่จะสนองความต้องการของกลุ่มโดยรวม (Hurlock, อ้างจาก ประณต เล็กสวาสกี, 2517 : 29)

จากความหมายของผู้นำที่โตกลาวานี้พอจะมองเห็นแล้วว่าบุคคลที่เป็น "ผู้นำ" นั้น เป็นคนที่มีพฤติกรรมอย่างไร สำหรับผู้วิจัยอาจสรุปได้ว่า ผู้นำหมายถึงบุคคลที่มีความสามารถในการนำกลุ่มให้ดำเนินไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งได้ตามความต้องการของตน หรือตามความต้องการของเสียงส่วนมาก

ผู้นำหรือบุคคลที่ปรารถนาจะอยู่ในสภาวะของความเป็นผู้นำนั้น มีทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุกระตุ้น หรือสาเหตุจูงใจแตกต่างกันออกไป (เดโซ สวานานท์, 2510 : 317) ดังนี้

1. เพื่อผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ฮอร์นไคค์ (Thorndike) เชื่อว่าคนเราต้องการแสวงหาและไต่เต้าเพื่อเป็นผู้นำและเป็นผู้มีชื่อเสียงก็เพราะหวังผลทางเศรษฐกิจ
 2. ลักษณะขมขี้ใจเกิน เดโซ เชื่อว่าเป็นลักษณะขมขี้ที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน แล้วแต่ว่าใครจะมีลักษณะนั้นมากน้อยต่างกัน
 3. เพื่อความต้องการชื่อเสียง นักจิตวิทยาหลายท่านได้อธิบายเหตุจูงใจในคนเป็นผู้นำ ว่าเป็นเพราะความต้องการมีชื่อเสียงของแต่ละบุคคลนั่นเอง
- ทุกคนยอมรับว่าเมื่อมีผู้นำในกลุ่ม หรือสังคมใดแล้วย่อมมีผู้ตามเสมอ และก็เป็นไปโดยยากมากที่สมาชิกในกลุ่มจะเป็นผู้นำได้หมดทุกคน ทั้งนี้เป็นเพราะความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือกล่าวได้ว่าบุคคลที่จะเป็นผู้นำได้นั้นต้องมีลักษณะต่างไปจากผู้ตาม ซึ่งเราเรียกว่า "ลักษณะความเป็นผู้นำ"

ลักษณะความเป็นผู้นำ หมายถึงขบวนการต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมของกลุ่มโดยพยายามจะหาวิถีทางนำกลุ่มไปสู่จุดหมาย และสัมฤทธิ์ผลได้ ฉะนั้นผู้นำควรจะได้รับหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบ ประสานความร่วมมือของบุคคลในกลุ่มให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Stogdill, 1950 : 4) เกี่ยวกับมโนภาพของลักษณะความเป็นผู้นำสามารถสรุปได้ 3 ประการ (Ross and Hendrey, อ้างจาก จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2515 : 15) คือ

1. ลักษณะความเป็นผู้นำที่เป็นคุณสมบัติอยู่ในตัวผู้นำแต่ละคน เมื่อก่อนนี้เชื่อกันว่าความเป็นผู้นำนั้นเนื่องมาจากพันธุกรรม แต่ในปัจจุบันนี้มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้าอย่างกว้าง

ขวางและเชื่อว่า ลักษณะความเป็นผู้นำสามารถที่จะปลูกฝัง และเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้

2. ลักษณะความเป็นผู้นำที่เป็นหน้าที่ของกลุ่ม เป็นโครงสร้างทางสังคม หรือกลุ่มมากกว่าบุคคล กล่าวคือสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลภายในกลุ่มหนึ่ง ๆ จะถูกกำหนดโดยโครงสร้างของกลุ่มมากกว่าบุคลิกภาพของบุคคลเพียงคนเดียว เพราะฉะนั้นความเป็นผู้นำจึงเป็นลักษณะธรรมชาติหรือ เป็นคุณสมบัติหนึ่งของกลุ่ม

3. ลักษณะความเป็นผู้นำที่เป็นหน้าที่ตามสถานการณ์ กล่าวคือสถานการณ์ของกลุ่มที่เป็นอยู่ขณะใดขณะหนึ่ง ก่อให้เกิดความเป็นผู้นำขึ้นได้

ลักษณะความเป็นผู้นำนี้ ได้มีผู้ทำการศึกษาคนควาไว้มาก ซึ่งอาจสรุปได้วาประกอบด้วยคุณลักษณะใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้ (ชนิน ญาณพิทักษ์, 2508 : 112 - 31, สมพงษ์ เกษมสิน, 2516 : 403 - 6, อรุณ ทีปะปาล, 2507 : 11 - 2, Stogdill, 1950 : 4 และ Barnard อ้างจาก สุจินต์ ปรีชา มารด, 2515 : 18)

1. กานพื้นฐานและประสบการณ์ กล่าวคือมีประสบการณ์ทั้งทางกานเทคนิคและกลวิธี มีความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความรู้เกี่ยวกับทักษะในการทำงานทางกานต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลในแต่ละแผนกงาน มีความเข้าใจในสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

2. กานสติปัญญา และคุณภาพทางสมอง อาจแยกออกได้เป็น

2.1 ความสามารถทางกานภาษา ใ้ภาษาได้ถูกต้องตามกาละเทศะ มีความสามารถพูดจูงใจคน

2.2 ความสามารถทางกานเหตุผล อาทิเช่น ยอมรับตนเอง ยอมรับในความสามารถของผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น

2.3 ความสามารถจดจำ เป็นความสามารถทางสมอง เช่น จำชื่อสมาชิกในกลุ่มได้หมด จดจำหน้าที่ของคนที่ จะกระทำเพื่อส่วนรวมได้ทุกชั้นตอน

2.4 ความสามารถกานรอบรู้ทั่วไป คือมีความรู้แจ้งเห็นจริงในปัญหาต่าง ๆ สามารถในทางการเรียนรู้ การรวบรวม และแยกแยะปัญหา เฉลียวฉลาดเท่าทันคน

2.5 ความสามารถในการวินิจฉัย ได้แก่มี่ความซ้งใจใคร่ครวญการตัดสินใจ ตกลงใจไ้รวดเร็วและถูกต้อง มีความยุติธรรม รู้จักประเมินค่าตนเองและผู้อื่น ตลอดจน

ผลงานของกลุ่ม มีความรอบคอบละเอียดถี่ถ้วน สามารถเผชิญกับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง รู้จักวางแผนการปฏิบัติงานไวล่วงหน้าและชัดเจน

2.6 ความสามารถในการยืดหยุ่นได้ กล่าวคือยืดหยุ่นทั้งในค่านิยมและกฎปฏิบัติ การปฏิบัติงานนั้นจะเป็นงานที่คงที่อยู่ตลอดเวลาไม่ได้ ต้องมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์เสมอ

2.7 ความสามารถด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทางที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

3. ค่านคุณลักษณะทางร่างกาย เป็นผู้ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง อุดม รูปร่างใหญ่โต หน้าตาดี อันเป็นบุคลิกภาพที่ดึงดูดใจคน

4. ค่านบุคลิกภาพและความสนใจ อันประกอบไปด้วย ความเชื่อมั่นในตนเอง อารมณ์เยือกเย็น ความวิตกกังวลต่ำ การสมาคมดี ใจคอกว้างขวาง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีระเบียบวินัยรับผิดชอบสูง รู้จักปรับตัวได้ดี มีความเกรงใจ ความซื่อสัตย์ ความกระตือรือร้น กล้าหาญ ว่างใจ แรงจูงใจไม่สั่นหวั่นไหว และอารมณ์ขันเสมอ

ลักษณะความเป็นผู้นำนอกจากจะเป็นผลจากการศึกษาของนักวิชาการทั้งหลายดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำ ซึ่งได้ผลทั้งที่สอดคล้องกันและแตกต่างกัน พอจะกล่าวถึงได้ดังนี้

การวิจัยของ เทอร์แมน (Terman, อ้างจาก โสภกา ชูพิบูลชัย, ม.ป.ป. : 216 - 8) ไขกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็ก 100 คน จากโรงเรียนบลูมมิงตัน ในรัฐอินเดียนา จุดประสงค์ทั่วไปของการศึกษาทดลองก็เพื่อคนหาว่า นักเรียนมีความเป็นผู้นำอย่างไร มีคุณลักษณะอะไรบ้าง ในการทดลองเด็กแต่ละคนจะไม่มีใครคุ้นเคยกันมาก่อน และไม่มีโอกาสได้เคยเล่นหรือร่วมทำงานกันมาก่อนเลย การทดลองเริ่มให้เด็กดูรูปภาพ และสิ่งของจำนวน 10 ภาพ อย่างรวดเร็ว จากนั้นให้เด็กไปอยู่ในห้องที่เงียบสงบแล้วให้เด็กบอกว่าคุณได้เห็นภาพอะไรบ้าง เป็นการทดสอบความจำ แล้วจึงให้ดูรูปภาพพร้อมกับอธิบายอีกครั้งหนึ่งภาพละ 10 วินาที จากนั้นให้ตอบคำถามจำนวน 23 คำถาม คำถามจะไม่เกี่ยวกับสิ่งที่เด็กเห็นจากรูปภาพ 11 คำถาม ในการถามผู้ทดลองจะดูถึงบุคลิกภาพของเด็กจากจำนวนครั้งของการตอบ การเปลี่ยนแบบความคิดริเริ่ม ความคิดเชิงแนะนำ เป็นต้น ผลการทดลองสรุปได้ดังนี้

1. เด็กส่วนใหญ่เลือกการตอบโดยเลียนแบบผู้ที่เป็นผู้นำ
2. ผู้นำจะคงมีความคิดเชิงแนะนำโดยเฉลี่ยสูง ผู้นำจะมีความสำคัญในการแนะนำบุคคลอื่นให้ไปในทางที่ถูกต้อง
3. ผู้นำในการทดลองครั้งนี้โดยทั่วไปจะมีรูปร่างใหญ่โตกว่าคนอื่น แต่งตัวดี มีชื่อเสียง ฉลาด พูกรูปร่างใจคนได้ดี รูปร่างหน้าตาดี มีอารมณ์เยือกเย็น ไม่จุนเจียว ไม่เห็นแก่ตัว
4. จากเหตุผลของเด็กในการเลือกเพื่อนเป็นผู้นำตามความคิดของตนนั้น ได้แสดงว่าเด็กที่ถูกเลือกจะคงเป็นคนที่มีฉลาดด้วย และเป็นคนมีความประพฤติดี
5. จากเหตุผลของครูในการเลือกเด็กเป็นผู้นำ ครูให้เหตุผลว่า นักเรียนที่เป็นผู้นำนั้นจะคงมีความสามารถเฉลียวฉลาด มีความประพฤติเรียบร้อย ราวเรียง

จากผลการทดลองนี้จะเห็นว่าสนับสนุนข้อคิดเห็นของนักวิชาการทั้งหลาย ซึ่งได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีการวิจัยของ อภิสิทธิ์ วงษา (อภิสิทธิ์ วงษา, 2517 : 53 - 4) ซึ่งทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำ ในนักเรียนชาย - หญิง ระดับชั้น ป.7 และระดับชั้น มศ.3 ประจำปีการศึกษา 2516 ทางภาคเหนือของไทย จำนวน 300 คน ปรากฏผลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้คือ

1. ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01
2. นักเรียนระดับชั้น มศ.3 มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนระดับชั้น ป.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ผลนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราโมค (Pramod, 1966 : 729) ที่ศึกษาองค์ประกอบของบุคลิกภาพบางประการของนักเรียนที่เป็นผู้นำโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำ 50 คน และไม่เป็นผู้นำ 50 คน ซึ่งพบว่า ผู้ที่เป็นผู้นำมีอายุมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แมว่าผลนี้จะไม่ได้อิงถึงระดับชั้นเรียน แต่ก็เป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ที่อายุสูงกว่าย่อมมีประสบการณ์มากกว่า และน่าจะอยู่ในระดับชั้นเรียนที่สูงกว่า ผู้ที่อายุน้อยกว่า และยังสอดคล้องกับการวิจัยของ ทอรรานซ์ (Torrance, 1966 : 16) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับพฤติกรรมความความเป็นผู้นำ แล้วพบผลว่า เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงจะมีความสามารถความความเป็นผู้นำเพิ่มขึ้นตามลำดับชั้นเรียน เป็นการแสดงให้เห็นชัดว่าไม่ว่าจะทำ

การวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่นักเรียนมีบุคลิกภาพต่าง ๆ กัน หรือกลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพเฉพาะบางประการ ผลวิจัยที่ได้ยอมรับสอดคล้องกันคือ ยิงอยู่ในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น เด็กย่อมมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงขึ้นด้วยตามลำดับ อันเป็นข้อสนับสนุนสมมุติฐานการวิจัยครั้งนี้ที่ว่า นักเรียนระดับชั้น มศ.2 มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนระดับชั้น ป.6

3. นักเรียนชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เปรมจิต ทศตะ (เปรมจิต ทศตะ, 2516 : 66 - 71) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตนเอง ลักษณะความเป็นผู้นำแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียนระดับชั้น มศ.3 ประจำปีการศึกษา 2515 จำนวน 599 คน พบว่านักเรียนชายมีลักษณะความเป็นผู้นำมากกว่านักเรียนหญิง การประมาณค่าตนเอง ลักษณะความเป็นผู้นำและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันนี้สามารถนำมาเป็นข้อสนับสนุนสมมุติฐานการวิจัยครั้งนี้อีกข้อหนึ่งที่ว่า นักเรียนชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนหญิง

4. ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกรับผิดชอบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยของ จิตรนาถ กิริติเสวี (จิตรนาถ กิริติเสวี, 2516) พบว่าพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำกับความรู้สึกรับผิดชอบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบรค (Baruch, 1949 : 4 - 5) ที่พบว่าผู้นำจะของมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

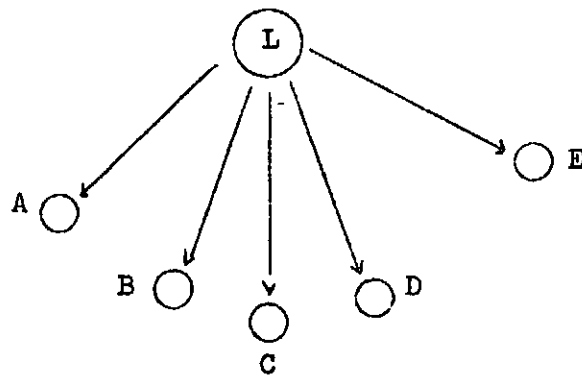
5. นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาค้นคว้า ขอดิฉันเห็น และผลการวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นองค์ประกอบของลักษณะความเป็นผู้นำดังที่โลกกล่าวมาแล้วทั้งหมด แสดงให้เราทราบว่าบุคคลที่เป็นผู้นำมีลักษณะที่แตกต่างจากผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้นำอย่างมากและเกินขีด ถ้าพิจารณาตามลักษณะหรือพฤติกรรมในด้านความเป็นผู้นำแล้ว ย่อมเป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าผู้นำที่มีอยู่ในสังคมปัจจุบันนี้สามารถแยกประเภทออกได้ 3 แบบใหญ่ ๆ และแต่ละแบบนั้นมีโครงสร้างหรือรูปแบบของการติดต่อสื่อสารที่แตกต่างกัน (สมพงษ์ เกษมสิน, 2516, และ Uris, 1964 : 141-3)

พอจะแยกอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ คือ
 - 1.1 นิยมใช้อำนาจหน้าที่อยู่เกือบตลอดเวลา
 - 1.2 วินิจฉัยสั่งการตามอารมณ์ มุ่งประโยชน์ส่วนตน
 - 1.3 ผูกขาดการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา
 - 1.4 รุขขอเท็จจริงเพียงผู้เดียว
 - 1.5 เป็นผู้ออกคำสั่งเพียงผู้เดียว
 - 1.6 ไม่กำหนดวัตถุประสงค์ของงานให้แน่นอน
 - 1.7 ใช้อำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพียงผู้เดียว

การบริหารงานของผู้นำแบบอัตตาธิปไตย มีรูปแบบการติดต่อสื่อสาร ดังนี้

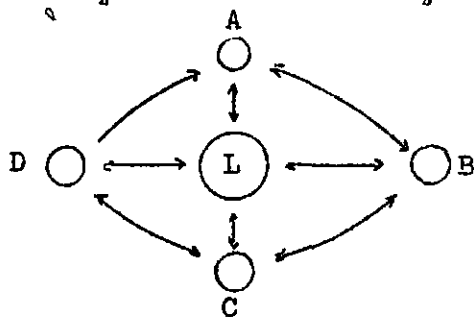

ภาพประกอบ 1 เป็นการติดต่อสื่อสารที่มีผู้นำเป็นศูนย์กลาง โดยผู้นำติดต่อสื่อสาร

ไปยังสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน

2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 ส่งเสริมการปรึกษาหารือก่อนดำเนินงาน
 - 2.2 ผู้ร่วมงานมีโอกาสแสดงความคิดเห็น
 - 2.3 เป็นทั้งผู้นำและผู้ให้คำแนะนำ
 - 2.4 เปิดโอกาสให้ลูกน้องคิดและเลือกวิธีดำเนินงาน
 - 2.5 ทำงานร่วมกับลูกน้อง

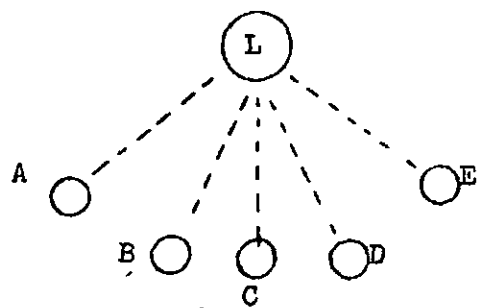
2.6 มีความไว้วางใจ ร่วมมือ ประสานงานอย่างจริงจัง และเต็มใจ
 การบริหารงานของผู้นำแบบประชาธิปไตย มีรูปแบบการติดต่อสื่อสาร ดังนี้

ภาพประกอบ 2 เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกของกลุ่มเป็นแบบ
 สองทาง

3. ผู้นำแบบปล่อยตามสบาย ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ คือ
- 3.1 ไม่มีหลักการควบคุมการปฏิบัติงาน
 - 3.2 ไม่คำนึงถึงหลักการและกฎเกณฑ์เท่าใดนักในการบริหารงาน
 - 3.3 ไม่คอยยุ่งเกี่ยวในการทำงาน
 - 3.4 กำหนดวัตถุประสงค์ของการทำงานไม่แน่นอน
 - 3.5 ขาดความคิดริเริ่มและไม่ประเมินผลงาน

การบริหารงานของผู้นำแบบปล่อยตามสบาย มีรูปแบบการติดต่อสื่อสาร ดังนี้

ภาพประกอบ 3 เป็นการติดต่อสื่อสารแบบอิสระ เป็นไปอย่างปล่อยปละละเลย
 ไม่นั่นคง

ความเคร่งครัด

ความเคร่งครัด เป็นบุคลิกภาพประเภทหนึ่งซึ่งแต่ละบุคคลอาจแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมหรืออุดมคติที่สามารถวัดได้เป็นปริมาณที่ต่างกัน หากพิจารณาตามรูปศัพท์แล้ว ความเคร่งครัด หมายถึงความไม่สามารถ หรือไม่เต็มใจที่จะเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับแบบแผนการคิด ทศนคติ หรือพฤติกรรมอันประพฤติปฏิบัติอยู่เป็นนิสัย กล่าวคือ เป็นสิ่งที่มีความแน่วแน่เหนียวแน่น แข็งทื่อ และไม่ยืดหยุ่น ดังนั้นบุคคลประเภทเคร่งครัดนี้จึงชอบทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่งในแบบแผนเดียวกันเสมอ เช่น การเข้านอนและตื่นนอนเป็นเวลาตลอดจนถึงการแต่งตัว การรับประทานอาหาร เมื่อถูกบังคับให้ทำในบางสิ่งบางอย่างที่แตกต่างจากแบบแผนประจำแล้วจะแสดงพฤติกรรมลึกลับ ลึกลับ โกรธ ไม่พอใจ หากว่าได้กระทำอย่างเต็มที่ ๆ ซาก ๆ แล้วจะมีความอบอุ่นใจ และสบายใจ (Phillips and Gibson, 1957 : 248 และ Phillips and Gibson อ้างจาก Byrne, 1966 : 225)

บุคลิกภาพเคร่งครัดนอกจากจะเป็นการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว ยังหมายถึงการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงสิ่งกับ แบบแผนใหม่ ๆ ของพฤติกรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนไม่ยอมรับทั้งแบบแผนพฤติกรรมเก่า ๆ ที่สร้างขึ้นมา และจะพึงพอใจการมีระเบียบวินัยอย่างมากที่สุด (Gordon, 1963 : 398 และ Schale, 1958 อ้างจาก Byrne, 1966)

สำหรับพฤติกรรมประเภทที่เกือบจะตรงกันข้ามกับความเคร่งครัดนั้นได้แก่ ความยืดหยุ่น (Flexibility) อย่างไรก็ตามบุคคลประเภทยืดหยุ่นก็มีตั้งแต่ผู้ที่สามารถยืดหยุ่นได้อย่างมาก ที่เรียกว่า "labile" เช่นจะรู้สึกเศร้าอย่างมาก ครั่นเครงและตื่นเต้นมากเกินไป ส่วนคนปกติจะมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงจากเศร้าไปสู่ความตื่นเต้นพอประมาณ ถือว่าอยู่ในขอบเขตที่เรียกว่ามีความยืดหยุ่น ความเคร่งครัดหรือความยืดหยุ่นอย่างมากจะเป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงความผิดปกติทางจิตใจ คนที่มีสุขภาพจิตดีเป็นบุคคลที่มีความยืดหยุ่น กล่าวคือมีลักษณะกึ่งกลางระหว่างเคร่งครัดมากกับยืดหยุ่นจนเกินไป (Phillips and Gibson, อ้างจาก Byrne, 1966 : 225) ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ อาจอธิบายได้ว่าบุคลิกภาพเคร่งครัดโดยเฉพาะด้านอารมณ์เนื่องมาจากอิทธิพลของ "Id" ซึ่งทำให้คนยึดเหนี่ยวต่อสิ่ง

หนึ่งสิ่งใดเท่านั้นอันเป็นเหตุให้ "Ego" ปรับตัวไม่ได้ (Cattell, อ้างจาก Roback, 1949 : 385)

ความเคร่งครัดทางจิตใจเริ่มเกิดขึ้นในช่วงชีวิตวัยกลางคน และจะเพิ่มขึ้นตามอายุที่สูงขึ้น คนชราส่วนใหญ่จะมีความเคร่งครัดทางจิตใจ หรือยึดมั่นตามวิถีทางของตน คนชราจะปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ยาก เพราะเกิดความชะงักงันในทางเจตนา ทักษะ และปฏิกิริยาต่อสิ่งที่เบี่ยงเบนไปจากแบบแผนประเพณี การขาดความยืดหยุ่นทางจิตใจนี้เอง ทำให้คนหนุ่มชอบพูดถากถางว่า "หัวโบราณอย่างคนแก่" โดยส่วนรวมแล้วผู้ชายเคร่งครัดน้อยกว่าผู้หญิง ทั้งนี้ไม่ใช่เป็นเพราะผู้ชายมีสติปัญญาสูงกว่า หากเป็นเพราะว่าแนวทางชีวิตของผู้ชายให้โอกาสในการปรับตัวต่อสถานการณ์ใหม่ ๆ มากกว่าผู้หญิง จึงอาจสรุปได้ว่าประสบการณ์เป็นสิ่งช่วยลดความเคร่งครัดทางจิตใจได้ (Hurlock, 1953 : 438) ผลการวิจัยที่สนับสนุนคำอธิบายของ Hurlock ได้แก่การวิจัยของ Schale (1958 อ้างจาก Byrne, 1966 : 221 - 3) ที่ได้ศึกษาความแตกต่างของความเคร่งครัด ยึดหยุ่น ในช่วงอายุ 20 - 70 ปี ด้วยวิธี Cross - Sectional จากกลุ่มตัวอย่าง 500 คน แบ่งเป็นชายและหญิงกลุ่มละ 25 คน สำหรับแต่ละช่วง 5 ปี โคนับจากอายุ 20 ถึง 70 ปี พบว่าคนอายุ 40 และ 50 ปี จะสูญเสียความยืดหยุ่น ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงโดยวุฒิภาวะ หรือ เป็นผลจากสิ่งแวดล้อม

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความเคร่งครัดแล้วสามารถอธิบายได้ 4 ประการ (Dreger, 1962 : 262 และ Spearman, 1927 อ้างจาก Guilford, 1959 : 425 - 6) ดังต่อไปนี้

1. ความเคร่งครัดทางด้านคตินิยม หรือความคิด เป็นการคิดด้วยวิธีการเดิมอย่างมั่นคงตลอดไป เป็นลักษณะของการย้ำคิด และฝังใจอยู่กับความเชื่อของตนว่าถูกต้องเสมอ ไม่ยอมเปลี่ยนความคิด หรือความเชื่อไปทางอื่นเลย

2. ความเคร่งครัดทางด้านอารมณ์ ได้แก่การมีปฏิกิริยาทางอารมณ์ต่อสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ เช่น แสดงออกมาในรูปของความโกรธ ความกลัว หรือเศร้าโศกเสียใจเป็นเวลายาวนานต่อเนื่องกันนาน ๆ

3. ความเคร่งครัดทางค่านิยมเพนาการ อันเป็นการรับความรู้สึกจนกระทั่งถึงการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่คงอยู่ในรูปลักษณะเดิม เช่น การพิจารณาคุณภาพประเภทสองแง่สองมุม คนเคร่งครัดจะยื่นกรานต่อการรับรู้ได้เพียงภาพเดียวเท่านั้น ในขณะที่คนยืดหยุ่นสามารถรับรู้กลับไปกลับมาได้เป็น 2 ภาพอย่างรวดเร็ว

4. ความเคร่งครัดทางค่านิยมการเคลื่อนไหว ได้แก่การที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการเคลื่อนไหวจากกิจกรรมอย่างหนึ่งไปสู่การเคลื่อนไหวในทางอื่นหรือทางตรงข้ามได้อย่างรวดเร็ว

ดังนั้นพอจะสรุปได้ว่าความเคร่งครัดแสดงออกได้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทที่ไม่ใช้ภาษาหรือสัญลักษณ์ (nonverbal rigidity) และประเภทที่แสดงออกทางอารมณ์ ความคิด หรือคตินิยม (dispositional rigidity) (Cattell, 1946 อ้างจาก Guilford, 1959 และ Joshi, 1974)

ความหมายและมโนภาพของความเคร่งครัดจากความเชื่อ และผลการศึกษาค้นคว้าของนักการศึกษา ทำให้ผู้วิจัยพอจะมองเห็นได้ว่า ความเคร่งครัดเป็นลักษณะของบุคคลที่ถือมั่นหรือคับทึง (หัวแข็ง) คนหัวเกา และไม่สามารถปรับตัวได้ ฉะนั้นบุคคลประเภทนี้จึงมักจะสร้างปัญหาให้กับตัวเองและสังคมอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากปรับตัวเขาสังคมไม่ได้เป็นประการสำคัญ

การวิจัยเกี่ยวกับความเคร่งครัดโดยตรงสำหรับในเมืองไทย ผู้วิจัยยังไม่พบว่าใครได้ศึกษาวิจัยมาก่อน พบแต่เป็นการศึกษาวิจัยบุคลิกภาพที่มีลักษณะหรือองค์ประกอบร่วมกันซึ่งได้แก่ ความเชื่อแบบฝังใจ (Dogmatism) และบุคลิกภาพเผด็จการ สำหรับความเชื่อแบบฝังใจนั้น หมายถึงความเชื่อของบุคคลที่ไปต้องมีการอธิบายให้เหตุผล หรือประสบการณ์มาก่อน เช่น ความเชื่อในพระเจ้า หรืออำนาจอื่น ๆ และยังหมายถึงความเชื่อประเภทที่บุคคลยึดเอาความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ ไม่ยอมอธิบายให้เหตุผล ถือว่าความคิดเห็นของตนเองถูกต้องแต่ฝ่ายเดียว ความคิดเห็นของผู้อื่นที่ขัดแย้งถือว่าผิดหมด ที่เรียกตามภาษาชาวบ้านว่า "ความเชื่อแบบหัวชนฝา" (จรูญ มินินทร์ และคณะ, 2502 : 135 - 6) ส่วนบุคลิกภาพเผด็จการนั้นก็เป็นที่ทราบกันทั่วไปแล้วว่ายึดตัวเองเป็นใหญ่ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จะคิดจะทำอะไรถือว่าของตัวเองถูก และเหมาะสมกว่าคนอื่นเสมอ จากผลการ

วิจัยของ แพคแฮม (Packham, 1969) พบว่า ความเชื่อแบบฝังใจของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแบบที่ปล้ำลักษณะเผด็จการสูง มีความสัมพันธ์กันสูงในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 น่าจะเป็นสิ่งยืนยันได้อย่างหนึ่งว่า ความเชื่อแบบฝังใจสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพเผด็จการ และขอสรุปของ โชน และ ครอนบาค (Shown and Cronbach อ้างจาก Michel, 1968 : 28) ที่ให้ไว้ว่าลักษณะเผด็จการสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับความเคร่งครัด ฉะนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ความเชื่อแบบฝังใจ ลักษณะเผด็จการ และความเคร่งครัด เป็นลักษณะของบุคลิกภาพที่คาบเกี่ยวซึ่งกันและกันอย่างแยกไม่ออก ด้วยเหตุนี้ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะนำมาเป็นข้ออ้างอิงและสนับสนุนสมมุติฐานการวิจัยครั้งนี้ได้

การวิจัยของ สกูเลอร์ (Schooler, 1972 : 255 - 69) ได้ทำการทดสอบผลที่เกิดจากโครงสร้างของครอบครัวที่มีต่อค่านิยมของบุคคล และการรู้จักใช้สติปัญญาเพื่อไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3101 คน ผลปรากฏว่า คนที่มาจากครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่เป็นคนที่ตกกังวล ไม่ไวใจคนและเคร่งครัดในคตินิยมมากกว่าคนอื่น ๆ ในกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะครอบครัวที่ไม่มีผู้ชายที่เป็นผู้ใหญ่อยู่ด้วยแล้ว สมาชิกในครอบครัวจะมีความเสื่อมสมรรถภาพในการยึดหยุ่นตามคตินิยม แสดงว่าครอบครัวที่แตกแยก กล่าวคือ พ่อแม่หย่าร้าง แยก หรือตายจากกัน มีผลทำให้บุตรมีบุคลิกภาพเคร่งครัดในด้านความเชื่อ ความคิด และเป็นคนที่ตกกังวลมากกว่าบุตรที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันตามปกติ เมื่อกลายเป็นคนที่ตกกังวลสูงก็ทำให้ขาดลักษณะความเป็นผู้นำจึงสามารถสรุปได้ว่า คนที่มาจากครอบครัวแตกแยกนั้น มีบุคลิกภาพเคร่งครัด วิตกกังวล และมีลักษณะความเป็นผู้นำต่ำ

ไซมอน และคณะ (Simon et al., 1972 : 127 - 32) ได้ทำการวิจัยโดยการวัดความเคร่งครัดด้านไม่ใช้ภาษา วัดโครงสร้างของความตึงการทางจิต และการประเมินค่าตัวเอง ด้วยมาตราส่วนที่ใช้ค่าคุณศัพท์ต่าง ๆ ผลปรากฏว่า

1. ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างลำดับการเกิดกับความเคร่งครัดด้านไม่ใช้ภาษา

2. ความเคร่งครัดด้านไม่ใช้ภาษาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการคล้อยตาม ความ เป็นระเบียบ การถ่อมตัว ความอดทน และสัมพันธ์ทางลบกับความเป็นตัวของตัวเอง การ เปลี่ยนแปลงใดความรักในต่างประเทศ ความก้าวร้าว ผลข้อนี้ชี้ให้เห็นว่าคนที่มีความเคร่งครัด เป็นคนที่เคร่งระเบียบ อดทน คล้อยตามผู้อื่น ไม่เป็นตัวของตัวเอง เปลี่ยนแปลงได้ยาก ไม่ ก้าวร้าวและไม่ให้ความรักแก่คนต่างเพศ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อแบบฝังใจ ซึ่ง สมชัย ชินะตระกูล (สมชัย ชินะตระกูล, 2517 : 49) ได้ศึกษากับนักศึกษาชายหญิง วิทยาลัยครูในสวนกลาง จำนวน 280 คน เป็นนักศึกษาระดับ ป.กศ.ปีที่ 2 จำนวน 137 คน และระดับ ป.กศ.ชั้นสูง จำนวน 143 คน พบผลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ความเชื่อแบบฝังใจ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับทัศนคติภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 และ .05 ตามลำดับ จากผลนี้มีแนวโน้มที่จะสรุปได้ว่า คนเคร่งครัดไม่รู้จักประมาณค่าตนเอง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นั่นก็คือคนเคร่งครัดขาดลักษณะความเป็นผู้นำ

2. นักศึกษา ป.กศ.ปีที่ 2 มีความเชื่อแบบฝังใจสูงกว่านักศึกษา ป.กศ.ชั้นสูงปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ซึ่งเป็นเหตุให้มีแนวโน้มสรุปว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นเรียนต่ำมีความเคร่งครัดสูงกว่านักเรียนในระดับชั้นเรียนสูง

ส่วนการวิจัยเรื่องบุคลิกภาพเผด็จการ ซึ่งได้กล่าวมาแล้วว่ามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความเคร่งครัดนั้น โดเบคเกอร์ และ แวนปรัาก (Doerbecker and Van Praag, 1974 : 619 - 31) ได้รวบรวมผลการวิจัยหลายเรื่องมาสรุปไว้ว่า

1. คะแนนเผด็จการจะมีขึ้นในช่วงอายุ 20 - 29 ปี
2. คะแนนเผด็จการในผู้หญิงสูงกว่าผู้ชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปของ Hurlock ที่ได้กล่าวมาแล้ว

3. การคล้อยตามและความเคร่งครัดเปลี่ยนแปลงตามเพศ

กล่าวได้ว่าความเคร่งครัดมีความแตกต่างกันในระหว่างเพศ กล่าวคือ ผู้หญิงมีความเคร่งครัดมากกว่าผู้ชาย

ยังมีการวิจัยอีกเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเด็กรวม โดยใช้ F - Scale, The Taylor Manifest Anxiety Scale, คู่สิ่งเร้าที่มีความคลุมเครือ และสิ่งเร้า โสภะสาปประเภทคลุมเครือ เพื่อแบ่งกลุ่มนักศึกษาชายตามพื้นฐานที่ต่างกัน ตลอดจนรวบรวมข้อมูลทางคานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และโครงสร้างของ Ego (David, 1955 อ้างจาก Mednick, 1963 : 463) ปรากฏผลดังนี้

1. คะแนนบุคลิกภาพเด็กรวมจาก F - Scale มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความวิตกกังวลที่แสดงออก
2. คะแนนบุคลิกภาพเด็กรวมมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ไม่พบความสัมพันธ์ที่นัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนบุคลิกภาพเด็กรวมกับความทนต่อสิ่งเร้าสองประเภทนั้น และความอดทนต่องานเลี้ยง (ใหญ่ถูกทดลองประมาณค่าปฏิบัติการของทนต่องานเลี้ยง)

ผลของการวิจัยที่ได้นี้จะเห็นว่าผู้ที่บุคลิกภาพเด็กรวมมีความวิตกกังวล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ถ้ามีลักษณะเด็กรวมมากเท่าไร ก็จะมีความวิตกกังวลสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเท่านั้น ทำให้มีแนวโน้มที่จะสรุปได้ว่า บุคคลที่มีความเคร่งครัด มีลักษณะความเป็นผู้นำต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชัย ชินะตระกูล ดังกล่าวมาแล้ว

✓ ความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นถ้อยคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับ การมองตัวเอง การพึ่งพอใจในตนเอง การเคารพตนเอง ความภูมิใจในตนเอง หรือการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองจะมีกับบุคคลใดมากน้อยเพียงใคนั้น สามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างตนตามอัตภาพกับตนตามปณิธาน ถ้าความขัดแย้งเกิดขึ้นมากจะเป็นเหตุทำให้ตนมีความรู้สึกไม่มีค่า ไม่เหมาะสม และไม่พึงพอใจในตนเอง อันหมายถึงว่าขาดความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวคือ เกิดความวิตกกังวล ขาดความอบอุ่นใจ และชอบฟังผู้อื่น (Smith, 1961 : 185)

บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะไม่ยอมจำนนต่อสิ่งใดโดยสิ้นเชิงเสียทีเดียว ซึ่งต่างกับคนซึ่งขาด และไม่แน่ใจตนเองที่ไต่แต่เพื่อฝัน ใ้เวลาส่วนใหญ่ไปในทางนึกภาพเอาเองในสิ่งที่ตนต้องการ หรือปรารถนาสิ่งใดก็จะไม่กระทำตามลำดับขั้นแห่งความเป็นจริง เนื่องจากเกิดความหวาดกลัว หวั่นวิตก จึงกลายเป็นคนไม่ทำอะไรเลย ฉะนั้นความเชื่อมั่นในตนเองจึงเกิดขึ้นได้ด้วยองค์ประกอบ 4 อย่าง คือ

1. ทราบในสิ่งที่ตนต้องการ
 2. คิดในสิ่งที่ตนเห็นว่าจะกระทำสำเร็จ
 3. สามารถตัดสินใจได้
 4. ลงมือกระทำจริง ๆ กับสิ่งที่ได้ตัดสินใจแล้ว
- ส่วนปัจจัยที่สำคัญซึ่งทำให้คนเราขาดความเชื่อมั่นในตนเองนั้นก็คือ

1. ขาดความรู้
2. ขาดความกล้าหาญในทางชอบธรรม
3. ความเกียจคร้าน

นอกจากนี้ยังอาจเนื่องมาจากความสงสัยที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจ หรือบางทีก็เป็นผลของความล้มเหลวในอดีต (Symonds, 1964 : 85 - 6, 89)

ในอีกทัศนะหนึ่ง ความเชื่อมั่นในตนเองมักจะเกิดขึ้นกับเด็กที่ประสบผลสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เสมอ ยิ่งประสบความสำเร็จมากเท่าไรย่อมมีความเชื่อมั่นในตนเองมากเท่านั้น เมื่อเกิดความเชื่อมั่นก็จะรู้สึกตัวเองไม่ถูกข่มขู่หรือขู่เข็ญจากคนอื่น ทำให้ความยุ่งยากใจต่าง ๆ ลดลงหรือหมดไป และเป็นความจริงที่ทุกคนในสังคมย่อมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จ และประเมินค่าความสำเร็จของตนเองไว้สูง รวมทั้งยังต้องให้คนอื่นยอมรับนับถือในความสำเร็จของตนด้วย ถ้าหากว่าความต้องการเหล่านี้ได้รับการตอบสนองจนพอใจ จะทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ และมีประโยชน์ต่อสังคม อันจะเป็นผลให้มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือคำนิยมของผู้อื่น ได้ด้วยลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (Child Study Association of America, 1952 : 185 - 6 และ Maslow, อ้างจาก สมพงษ์ ทิรพัฒน์, 2517 : 10)

มโนภาพของความเชื่อมั่นในตนเองที่ไต่กล่ามาแล้ว ผู้วิจัยพอจะมองเห็นได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองนั้นหมายถึง ความมั่นใจ ความเพียรพยายาม และความกล้าหาญในการที่จะกระทำสิ่งใดให้ประสบผลสัมฤทธิ์ตามจุดหมายที่ตั้งไว้โดยไม่หวนค่อนต่ออุปสรรคแต่อย่างใด

สำหรับการวิจัยที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองนั้น ชชีพ อ่อนโลกสูง (ชชีพ อ่อนโลกสูง, 2516 : 88) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง และคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งชายและหญิง ประจำปีการศึกษา 2515 จำนวน 300 คน จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบผลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจริงนี้คือ

1. ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 และสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพแสดงตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 เนื่องจากว่าบุคลิกภาพแสดงตัวและความวิตกกังวลทำเป็นองค์ประกอบสำคัญของลักษณะความเป็นผู้นำ ดังนั้นผลการวิจัยนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้นำ เป็นการสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพนเตอร์ (Painter, 1968 : 760 - B) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจูงใจคนกับความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายระดับวิทยาลัยจำนวน 109 คน ซึ่งพบว่าระดับความเชื่อมั่นในตนเองสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการจูงใจอันเป็นลักษณะสำคัญของความเป็นผู้นำ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮอเรซ (Horace, 1961 : 364), ดักเกอร์ (Dugger, 1969 : 1817 - A) และ เบรุค (Baruch, 1949 : 4 - 5) ที่พบว่าผู้นำจะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีบุคลิกภาพแสดงตัว มีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ

2. นักเรียนชายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เมคคี และ เซอร์ริฟฟ์ (Mekee and Sherriffs, 1957 อ้างจาก Smith, 1961 : 188) ที่ได้ทำการวิจัยในสังคมอเมริกัน พบว่าทั้งหญิงและชายจะมองเห็นว่าผู้ชายมีคุณค่ามากกว่าผู้หญิง และผู้ชายจะได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองสูงเสมอ

3. นักเรียนที่ผู้ปกครองรับราชการ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น (ยกเว้นค้ายาย) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 และนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้ายายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น (ยกเว้นรับราชการ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 จากผลการวิจัยข้อนี้ เป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มที่จะสรุปได้ว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองรับราชการ หรือประกอบอาชีพค้ายายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร

การวิจัยที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งเป็นของ สแทกเนอร์ (Stagner, 1948 อ้างจาก Smith, 1961 : 187) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระดับวิทยาลัย จำนวน 128 คน ที่ผู้ปกครองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่างกัน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูงมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮอฟเฟดิตซ์ (Hoffeditz, 1934 อ้างจาก Smith, 1961 : 187) ✓

✓ สมบัติฐานในการวิจัย

1. การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

1.1 ลักษณะความเป็นผู้นำสัมพันธ์ทางลบกับความเคร่งครัด แต่สัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง

1.2 ความเคร่งครัดสัมพันธ์ทางลบกับความเชื่อมั่นในตนเอง

2. การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

2.1 นักเรียนชายมีลักษณะความเป็นผู้นำ และความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนหญิง แต่มีความเคร่งครัดต่ำกว่านักเรียนหญิง

2.2 นักเรียนระดับชั้น มศ.2 มีลักษณะความเป็นผู้นำ และความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนระดับชั้น ป.6 แต่มีความเคร่งครัดต่ำกว่านักเรียนระดับชั้น ป.6

2.3 นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ มีลักษณะความเป็นผู้นำและความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร แต่มีความ

เคร่งครัดต่ำกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกษตรกรรม

2.4 นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย มีลักษณะความเป็นผู้นำและความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกษตรกรรม แต่มีความเคร่งครัดน้อยกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกษตรกรรม

2.5 นักเรียนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันตามปกติ มีลักษณะความเป็นผู้นำและความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่พ่อแม่ แยก หย่าร้าง ตายจากกัน แต่มีความเคร่งครัดน้อยกว่านักเรียนที่พ่อแม่ แยก หย่าร้าง ตายจากกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชายหญิงซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2518 สังกัดโรงเรียนของรัฐในภาคกลาง จำนวนทั้งหมด 628 คน เป็นชาย 320 คน และหญิง 308 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. จัดแบ่งเขตตามเขตของภาคการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งไว้ โดยพิจารณาตามหลักภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และปริมาณคุณภาพของงานด้านการศึกษา (วรวิทย์ วศิณสรกร, 2516) ซึ่งในเขตภาคกลางมี 4 ภาคการศึกษา
2. สุ่มจังหวัดมาภาคการศึกษาละ 1 จังหวัด รวมเป็น 4 จังหวัด คือจังหวัดนนทบุรี (ภาคศึกษา 1) เพชรบุรี (ภาคศึกษา 5) ชัยนาท (ภาคศึกษา 6) และชลบุรี (ภาคศึกษา 12)
3. ในแต่ละจังหวัด เลือกโรงเรียน 2 ระดับ คือโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 2 โรง (สหศึกษา) และโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 โรง (สหศึกษา) หรือจำนวน 2 โรง (เอกเพศศึกษา) การเลือกโรงเรียนในแต่ละจังหวัดนี้ใช้วิธีแบบจงใจ เหตุที่ต้องใช้วิธีนี้ก็เนื่องมาจากการให้ความร่วมมือจากโรงเรียนที่จะไปทำการสอบถาม สามารถเดินทางไปได้ไม่ลำบากนัก ตลอดจนประหยัดทั้งทุนและเวลา
4. ในแต่ละโรงเรียนสุ่มตัวอย่างมาศึกษาด้วยการสุ่มห้องเรียนที่มีนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน คละกัน

ผลของการสุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ดังกล่าวแล้วปรากฏว่า ได้นักเรียนชายหญิงที่ใช้ในการศึกษารวมทั้งหมด 628 คน ซึ่งแยกรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างไว้ดังในตาราง 1, 2 และ 3

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียน จำแนกตามจังหวัด อำเภอ สถานศึกษา
ระดับชั้นเรียน และเพศ

จังหวัด	อำเภอ	สถานศึกษา	ระดับชั้น	ชาย	หญิง	รวม
ชลบุรี	เมือง	ชลราษฎรอำรุง	มศ. 2	32	-	32
	เมือง	ชลกันยานุกูล	มศ. 2	-	38	38
	เมือง	อุทยานนที	ป. 6	24	26	50
	เมือง	เทศบาลวัดโพธิ์	ป. 6	19	16	35
เพชรบุรี	เมือง	พรหมานุสรณ์	มศ. 2	37	-	37
	เมือง	เบญจมาพิทยาศาสตร์	มศ. 2	-	33	33
	เมือง	วัดคอนไก่เถี่ย	ป. 6	12	21	33
	เมือง	วัดจันทราวาส	ป. 6	19	23	42
นนทบุรี	ปากเกร็ด	ปากเกร็ด	มศ. 2	40	36	76
	ปากเกร็ด	ชลประทาน- สงเคราะห์	ป. 6	31	19	50
	ปากเกร็ด	วัดสลักเหนือ	ป. 6	19	23	42
ชัยนาท	วัดสิงห์	วัดสิงห์	มศ. 2	43	32	75
	วัดสิงห์	วัดคลองบุญ	ป. 6	26	17	43
	มโนรมย์	มโนรมย์ "สุวรรณอนุสรณ์"	ป. 6	18	24	42

ตาราง 2 แจกแจงจำนวนนักเรียน แยกตามโรงเรียน อาชีพผู้ปกครอง ภูมิภาค
ทางครอบครัว และเพศ

โรงเรียน	อาชีพผู้ปกครอง	ชาย		หญิง		รวม
		พ่อ แม่ อยู่ด้วยกัน	พ่อ แม่ แยกกัน	พ่อ แม่ อยู่ด้วยกัน	พ่อ แม่ แยกกัน	
ชลราษฎรอำรุง	รับราชการ	3	1	-	-	4
	คหชา	10	4	-	-	14
	เกษตรกรรวม	9	3	-	-	12
	อื่น ๆ	2	-	-	-	2
ชลกันยานุกูล	รับราชการ	-	-	4	-	4
	คหชา	-	-	17	4	21
	เกษตรกรรวม	-	-	6	1	7
	อื่น ๆ	-	-	3	3	6
อุทยานนที	รับราชการ	2	2	1	2	7
	คหชา	9	5	15	4	33
	เกษตรกรรวม	1	-	-	-	1
	อื่น ๆ	5	-	3	1	9
เทศบาลวัดโพธิ์	รับราชการ	-	-	2	1	3
	คหชา	8	1	4	1	14
	เกษตรกรรวม	2	-	1	-	3
	อื่น ๆ	8	-	4	3	15

ตาราง 2 (ต่อ)

โรงเรียน	อาชีพผู้ปกครอง	ชาย		หญิง		รวม
		พ่อ แม่ อยู่ด้วยกัน	พ่อ แม่ แยกกัน	พ่อ แม่ อยู่ด้วยกัน	พ่อ แม่ แยกกัน	
พรหมานุสรณ์	รับราชการ	4	4	-	-	8
	คหบดี	8	4	-	-	12
	เกษตรกรรวม	14	3	-	-	17
	อื่น ๆ	-	-	-	-	-
เบญจเทพอุทิศ	รับราชการ	-	-	5	1	6
	คหบดี	-	-	12	1	13
	เกษตรกรรวม	-	-	10	1	11
	อื่น ๆ	-	-	2	1	3
วัดคอนไก่เตี้ย	รับราชการ	3	-	8	1	12
	คหบดี	6	1	7	3	17
	เกษตรกรรวม	-	-	2	-	2
	อื่น ๆ	2	-	-	-	2
วัดจันทราวาส	รับราชการ	2	1	5	1	9
	คหบดี	9	5	9	2	25
	เกษตรกรรวม	1	-	1	-	2
	อื่น ๆ	-	-	3	2	5
ปากเกร็ด	รับราชการ	8	5	14	4	31
	คหบดี	5	5	3	4	17
	เกษตรกรรวม	6	4	5	2	17
	อื่น ๆ	4	3	3	1	11

ตาราง 2 (ต่อ)

โรงเรียน	อาชีพผู้ปกครอง	ชาย		หญิง		รวม
		พ่อ แม่	พ่อ แม่	พ่อ แม่	พ่อ แม่	
		อยู่ด้วยกัน	แยกกัน	อยู่ด้วยกัน	แยกกัน	
ชลประทาน สงเคราะห์	รับราชการ	13	4	3	5	25
	ค้าขาย	3	2	4	1	10
	เกษตรกรรวม	2	-	1	1	4
	อื่น ๆ	5	2	4	-	11
วัดสลักเหนือ	รับราชการ	9	1	6	1	17
	ค้าขาย	3	-	3	1	7
	เกษตรกรรวม	2	-	3	1	6
	อื่น ๆ	2	2	5	3	12
วัดสิงห์	รับราชการ	3	2	8	2	15
	ค้าขาย	9	7	8	4	28
	เกษตรกรรวม	15	5	10	1	31
	อื่น ๆ	1	-	-	-	1
วัดคลองบุญ	รับราชการ	4	-	5	-	9
	ค้าขาย	1	-	-	1	2
	เกษตรกรรวม	17	3	6	1	27
	อื่น ๆ	2	-	2	1	5
มโนรมย์ "สุวรรณอนุสรณ์"	รับราชการ	4	1	4	-	9
	ค้าขาย	3	1	6	2	12
	เกษตรกรรวม	5	1	10	2	18
	อื่น ๆ	3	-	-	-	3

ตาราง 3 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับชั้นเรียน อาชีพของผู้ปกครอง และภูมิลำเนาครอบครัว โดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ตัวแปรต้น	ค่าตัวแปรต้น	N	%	รวม (%)
เพศ	ชาย	320	50.96	100
	หญิง	308	49.04	
ระดับชั้นเรียน	ป. 6	337	53.66	100
	ม.ศ. 2	291	46.34	
อาชีพของผู้ปกครอง	รับราชการ	159	25.32	100
	ค้าขาย	226	35.98	
	เกษตรกรรม	159	25.32	
	อื่น ๆ	84	13.38	
ภูมิลำเนาครอบครัว	อยู่ด้วยกัน	472	75.16	100
	แยกกันอยู่	156	24.84	

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 4 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียนและผู้ปกครอง
2. แบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ
3. แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง
4. แบบสอบถามวัดความเคร่งครัด

ก. การสร้างแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียนและผู้ปกครอง ผู้วิจัยสร้างเป็นแบบคำถามให้นักเรียนเลือกตอบจากตัวเลือก ในด้าน เพศ ระดับชั้นเรียน อาชีพผู้ปกครอง และภูมิหลังของครอบครัว บางกรณีเพิ่มนอกเหนือจากตัวเลือกให้นักเรียนเติมเอง

2. แบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำโดยปรับปรุงจากแบบสอบถามของ สัจจันต์ ปรีชาสามารถ (2515) จำนวน 27 ข้อ ซึ่ง สัจจันต์ ปรีชาสามารถ ใ้้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2514 โรงเรียนสมาคมโรงเรียนราษฎร์ มัธยมศึกษา ปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.880

แบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำที่ผู้วิจัยปรับปรุงแล้ว มีทั้งหมด 25 ข้อ เป็นข้อความทางนิมิต (Positive) 18 ข้อ และข้อความทางนิเสธ (Negative) 7 ข้อ

3. แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามของ สมพงษ์ ศิริพัฒน์ (2517) จำนวน 34 ข้อ สมพงษ์ ศิริพัฒน์ ใ้้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพฯ ฯ และโรงเรียนวัดบางแก้ว นครปฐม จำนวน 100 คน ปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8400

แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเองที่ผู้วิจัยปรับปรุงแล้ว มีทั้งหมด จำนวน 25 ข้อ เป็นข้อความทางนิมิต 13 ข้อ และข้อความทางนิเสธ 12 ข้อ

4. แบบสอบถามวัดความเคร่งครัด ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามวัดความเคร่งครัดขึ้นเอง โดยมีลำดับขั้นดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาและรวบรวมนิยาม องค์ประกอบและลักษณะเฉพาะของบุคลิกภาพเคร่งครัด จากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพเคร่งครัด นอกจากนี้ยังได้ศึกษาแนวทางจากแบบสอบถามของ เวสลีย์ และ เรอพิสค์ (Wesley, 1953 และ Rehfish, 1955 อ้างจาก Robinson and Shaver, 1972) ซึ่งใช้มาตราส่วนในการตอบแบบสอบถามเป็นแบบ ถูก - ผิด หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปเป็นพฤติกรรมเคร่งครัดไว้เป็นหลักในการสร้างประโยค โดยจำกัดขอบเขตเอาเฉพาะพฤติกรรมเคร่งครัดด้านอารมณ์ ความคิด และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะมีเวลาและทุนจำกัด ประกอบกับผู้วิจัยยังมีประสบการณ์น้อยในการสร้างเครื่องมือหลาย ๆ ด้าน และอีกประการหนึ่ง มองเห็นว่าพฤติกรรมเฉพาะที่เลือกมาศึกษานี้มีลักษณะของการวัด (Dimension) สอดคล้องกับพฤติกรรมของตัวแปรอื่น ๆ ที่นำมาเป็นหลักในการสร้างแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้

4.2 สร้างนิยามปฏิบัติการของความเคร่งครัด ดังปรากฏในบทที่ 1

4.3 ยึดหลักพฤติกรรมดังกล่าวมาสร้างประโยค

4.4 หากาคความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

4.5 หากาคความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข. ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ (ยกเว้นแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว) มีลักษณะต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

1. คำถาม เป็นข้อความที่ถามเกี่ยวกับความคิดเห็น หรือสิ่งที่ได้เคยปฏิบัติมาแล้วในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเคร่งครัด

2. มาตราการวัด เป็นแบบมาตราส่วนการประมาณค่าตามเทคนิคของลิเคิร์ต (Likert) แบ่งเป็น 7 จุด (Points)

3. การตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบอ่านข้อความในแบบสอบถามทีละข้อ แล้วพิจารณาว่าตนมีความคิดเห็นหรือเคยปฏิบัติในเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด แล้วจึงเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของผู้ตอบในกระดาษคำตอบที่กำหนดให้

ตัวอย่าง

กระดาษคำถาม

กระดาษคำตอบ

ข้อที่	ตัวเลือก	เป็นจริงที่สุด	เป็นจริงมาก	เป็นจริงบ้าง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงมาก	ไม่จริงเลย
		7	6	5	4	3	2	1
(0)	ผู้หญิงไม่ควรถูกสุมบุหรี่ยุคสมัยใหม่							
(00)	ชาวเขาชอบทำงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก							

จากข้อความในข้อ (0) และ (00) ให้ผู้ตอบพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

- กา ✓ ทรงของเลข 7 เมื่อข้อความนั้นเป็นความจริงที่สุดสำหรับผู้ตอบ
- กา ✓ ทรงของเลข 6 เมื่อข้อความนั้นเป็นความจริงมากสำหรับผู้ตอบ
- กา ✓ ทรงของเลข 5 เมื่อข้อความนั้นเป็นความจริงบ้างสำหรับผู้ตอบ
- กา ✓ ทรงของเลข 4 เมื่อข้อความนั้นผู้ตอบไม่แน่ใจ
- กา ✓ ทรงของเลข 3 เมื่อข้อความนั้นไม่ค่อยจริงสำหรับผู้ตอบ
- กา ✓ ทรงของเลข 2 เมื่อข้อความนั้นไม่จริงมากสำหรับผู้ตอบ

4. การตรวจให้คะแนน การตรวจให้คะแนน ถือตามเกณฑ์ดังนี้

ข้อความทางนิมาน ให้ 7 คะแนนแก่ผู้เลือกกา ✓ ทรงของเลข 7 และให้ 6, 5, 4, 3, 2 และ 1 คะแนนแก่ผู้เลือกกา ✓ ทรงของเลข 6, 5, 4, 3, 2

และ 1 ความสำคัญ

สำหรับข้อความทางนิเสธ ให้ 1 คะแนนแก่ผู้เลือกกา ✓ ทรงของเลข 7
และให้ 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 คะแนนแก่ผู้เลือกกา ✓ ทรงของเลข 6, 5, 4, 3,
2 และ 1 ความสำคัญ

ค. การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ (แบบสอบถามวัดความเคร่งครัด) ครั้งแรก
ได้สร้างแบบสอบถามมีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 54 ข้อ หลังจากนั้นจึงได้นำแบบสอบถามไป
ทดสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงตามลำดับขั้นดังนี้

1. หาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบ
face validity กล่าวคือให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาและการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์
จำนวน 4 ท่าน ตัดสินข้อความแต่ละประโยคของแบบสอบถามเพื่อปรับปรุงแก้ไข ถึงเกณฑ์การ
เห็นด้วยของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นข้อตัดสิน

2. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างภายใน (Intra-test Construct
Validity) ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำ
ถามนั้น ๆ ด้วยการใช้อัตราส่วนวิกฤต t (Critical Ratio t) เป็นค่าสถิติสำหรับตรวจสอบ
สอบ โดยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มคะแนนสูง และกลุ่มคะแนนต่ำ กลุ่มละ 27% ของ
กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างภายในนี้ เป็นนักเรียนชาย
หญิง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตแห่งอำเภอมือง จังหวัดสระบุรี จำนวน
60 คน และนักเรียนชายหญิง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสระบุรีวิทยาคม
จังหวัดสระบุรี จำนวน 60 คน

เมื่อวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกเป็นรายข้อแล้ว ปรากฏว่า คัดเลือกข้อความที่
สามารถจำแนกนักเรียนที่มีความเคร่งครัดสูง - ต่ำ ได้จำนวน 25 ข้อ

3. หาค่าความเที่ยงตรงโดยวิธีหาความสัมพันธ์กับแบบสอบถามวัดความเชื่อแบบ
ฝังใจของ สมชัย ชินะตระกูล (2516) ผู้วิจัยหากำลังประสิทธิผลสัมพันธ์แบบ Product

moment Correlation Coefficient ระหว่างแบบสอบถามวัดความเคร่งครัดที่สร้างขึ้น กับแบบสอบถามวัดความเชื่อแบบฝังใจที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8189 ซึ่ง สมชัย ชินะ-ตระกูล ได้สร้างไว้ตามแนวของ ร็อกคิช (Rokeach, 1960) โดยการนำคะแนนของกลุ่ม ตัวอย่างคนเดียวกันที่ทำแบบสอบถามทั้งสองฉบับมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้หาค่าความเที่ยงตรงแบบนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนการช่างสระบุรี และโรงเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดสระบุรี รวมทั้งหมดจำนวน 70 คน

หลังจากนำคะแนนของกลุ่มตัวอย่างมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้ว ปรากฏว่า ได้ค่าความเที่ยงตรงเท่ากับ 0.5127 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ฉะนั้น จึงเป็นไปตามสมมุติฐาน และกล่าวได้ว่าแบบสอบถามวัดความเคร่งครัดมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูง

ง. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ โดยใช้แบบ Coefficient X (Cronbach, 1951 อ้างจาก Magnusson, 1966) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็น นักเรียนชายหญิง 2 ระดับ คือ นักเรียนชายหญิงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดปากคลอง อำเภอดุสิต จังหวัดชัยนาท จำนวน 40 คน และนักเรียนชายหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดสิงห์ อำเภอดุสิต จังหวัดชัยนาท จำนวน 40 คน ปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ดังที่แสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม	ระดับชั้น	N	r_{tt}
ลักษณะความเป็นผู้นำ	ป.6	40	0.779
	มศ.2	40	0.815
ความเชื่อมั่นในตนเอง	ป.6	40	0.741
	มศ.2	40	0.796
ความเคร่งครัด	ป.6	40	0.724
	มศ.2	40	0.783

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ ไปสอบถามนักเรียนด้วยตนเอง ตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่เลือกไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง และปฏิบัติตามลำดับ ดังนี้

1. กล่าวคำชี้แจงถึงจุดมุ่งหมาย (จุดมุ่งหมายทางอ้อม) ในการที่ให้ตอบแบบสอบถาม (ดูภาคผนวก)
2. อธิบายคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม
3. ขณะนักเรียนตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเฝ้าดูการตอบของแต่ละคนว่า ถูกต้องตามวิธีการตอบหรือไม่ หรือถ้าใครสงสัยก็ให้ถามได้
4. เมื่อเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ตอบแบบสอบถามได้ประมาณครึ่งหนึ่งแล้ว ผู้วิจัยกล่าวคำกระตุ้นเพื่อสร้างแรงจูงใจ (ดูภาคผนวก)

การจัดกระทำกับข้อมูล

1. นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนตอบครบถ้วนสมบูรณ์มาให้คะแนนตามเกณฑ์ และรวมคะแนนของแต่ละคนในแต่ละแบบสอบถาม

2. นำกลุ่มคะแนนของแต่ละตัวแปรที่วัดได้มาหาความสัมพันธ์กันเป็นคู่ ๆ
3. แยกข้อมูลออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามตัวแปรต้น และตัวแปรที่มอบหมาย แล้วนำค่าเฉลี่ยของกลุ่มต่าง ๆ นั้นมาเปรียบเทียบหาความแตกต่างในแต่ละตัวแปรตาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติขั้นพื้นฐาน

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Edwards, 1968})$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่มหนึ่ง ๆ

N แทนจำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ซึ่งแยกตามตัวแปรที่ศึกษา

1.2 ค่าความแปรปรวน โดยใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)} \quad (\text{Ferguson, 1966})$$

เมื่อ s^2 แทนค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่มหนึ่ง ๆ

$\sum X^2$ แทนผลรวมของกำลังสองของคะแนนในกลุ่มหนึ่ง ๆ

N แทนจำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$s = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}} \quad (\text{Ferguson, 1966})$$

- เมื่อ s แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม
 $\sum x^2$ แทนผลรวมของกำลังสองของคะแนนในกลุ่มหนึ่ง ๆ
 N แทนจำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

2. หากค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สูตร

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}}}$$

(Garret, 1961)

- เมื่อ t แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
 \bar{X}_1, \bar{X}_2 แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ
 s_1^2, s_2^2 แทนค่าความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละกลุ่ม
 n_1, n_2 แทนจำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่างกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ

3. หากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \frac{s_t^2 - \sum s_i^2}{s_t^2}$$

(Cronbach, 1951 อ้างจาก Magnusson, 1966)

- เมื่อ r_{tt} แทนค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 n แทนจำนวนข้อของแบบสอบถามฉบับหนึ่ง ๆ
 s_t^2 แทนค่าความแปรปรวนทั้งฉบับ
 s_i^2 แทนค่าความแปรปรวนรายข้อ
 $\sum s_i^2$ แทนผลรวมของค่าความแปรปรวนรายข้อ

4. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม (Construct Validity) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สูตร

$$r_{XY} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

(Garret, 1961)

เมื่อ r_{XY} แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ 1 (X) และตัวแปรที่ 2 (Y)

$\sum XY$ แทนผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนน 2 ชุด

$\sum X, \sum Y$ แทนผลรวมของคะแนนในแต่ละชุด

N แทนจำนวนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง

5. หาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2)}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

(Gossett อ้างจาก McNemar, 1969)

เมื่อ t แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทนค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม

s_1^2, s_2^2 แทนค่าความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละกลุ่ม

n_1, n_2 แทนจำนวนทั้งหมดในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

6. การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในกรณีที่กำหนดตัวแปรต้น มากกว่า 2 ค่า โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_A}{MS_W} \quad (\text{Lindquist, 1953})$$

เมื่อ F แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณา ใน F - distribution

MS_A แทนค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W แทนค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

7. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มในกรณีที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม (Multiple Range Test) ที่ละคู่อีกครั้งหนึ่ง เมื่อ F -test มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ Studentized Q - Statistic และ Newman - Keuls (Newman, 1939 and Keuls, 1952 อ้างจาก Winer, 1962)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อเพื่อความสะดวกในการเขียนรายงานและความเข้าใจตรงกัน ดังนี้

N	แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทนค่าคะแนนเฉลี่ย
S	แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SV	แทน Source of Variance
df	แทน Degree of freedom
SS	แทน Sum square
MS	แทน Mean square
P	แทนโอกาสผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในการทดสอบสมมุติฐาน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเคร่งครัด โดยหาความสัมพันธ์ทีละคู่

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเองและความ
เคร่งครัด โดยจำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1. เพศ
2. ระดับชั้นเรียน
3. อาชีพผู้ปกครอง
4. ภูมิหลังทางครอบครัว

ตอนที่ 1 การหาความสัมพันธ์

เพื่อทดสอบสมมุติฐาน ข้อ 1.1 และ 1.2

ตาราง 5 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ จากกลุ่มตัวอย่าง
ทั้งหมด

ตัวแปร	ลักษณะ ความเป็นผู้นำ	ความเชื่อมั่น ในตนเอง	ความเคร่งครัด
ลักษณะ ความเป็นผู้นำ	-	.2471**	.0244
ความเชื่อมั่น ในตนเอง	-	-	- .0037

** $P < .01$

จากตาราง 5 แสดงว่า

1. ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ หมายความว่า
นักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำมากมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และนักเรียนที่มีลักษณะ
ความเป็นผู้นำน้อย จะมีความเชื่อมั่นในตนเองน้อยด้วย

2. ไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำกับความเคร่งครัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน หมายความว่า นักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำสูง หรือต่ำ หรือปานกลาง อาจจะมี ความเคร่งครัดสูง หรือต่ำ หรือปานกลางก็ได้

3. ไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองกับความเคร่งครัด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน นั่นคือ นักเรียนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง หรือปานกลาง หรือต่ำ อาจจะมี ความเคร่งครัดมาก หรือน้อย หรือปานกลางก็ได้

ตอนที่ 2 การศึกษาเปรียบเทียบ

1. การทดสอบสมมุติฐาน ข้อ 2.1

ตาราง 6 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเองและความเคร่งครัด ระหว่างเพศ

ตัวแปรตาม	ตัวแปร คน	N	\bar{X}	S	t
ลักษณะ ความเป็นผู้นำ	ชาย	320	114.45	13.01	- 0.37
	หญิง	308	115.31	11.14	
ความเชื่อมั่น ในตนเอง	ชาย	320	96.29	11.096	2.58***
	หญิง	308	90.85	11.095	
ความเคร่งครัด	ชาย	320	123.81	14.22	4.62****
	หญิง	308	127.04	5.76	

*** $P < .005$

**** $P < .0005$

จากตาราง 6 อธิบายได้ว่า

1. ไม่พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สนับสนุนสมมุติฐาน
2. นักเรียนชายมีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .005 นี้ว่าตรงตามสมมุติฐาน
3. นักเรียนชายมีความเคร่งครัดน้อยกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .0005 แสดงว่าสนับสนุนสมมุติฐานการวิจัย

2. การทดสอบสมมุติฐาน ข้อ 2.2

ตาราง 7 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเคร่งครัด ระหว่างระดับชั้นเรียน

ตัวแปรตาม	ตัวแปร คน	N	\bar{X}	S	t
ลักษณะ ความเป็นผู้นำ	ป.6	337	113.99	12.99	3.88 ^{****}
	มศ.2	291	116.87	12.11	
ความเชื่อมั่น ในตนเอง	ป.6	337	93.36	11.91	0.86
	มศ.2	291	94.02	6.91	
ความเคร่งครัด	ป.6	337	127.43	8.29	3.09 ^{***}
	มศ.2	291	125.88	8.26	

*** $P < .005$

**** $P < .0005$

จากตาราง 7 แสดงว่า

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .0005 ซึ่งสอดคล้อง

กับสมมุติฐาน

2. ไม่พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าไม่สนับสนุน

สมมุติฐาน

3. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความเคร่งครัดน้อยกว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .005 ซึ่งสอดคล้องกับ

สมมุติฐาน

3. การทดสอบสมมุติฐาน ข้อ 2.3 และ 2.4

ตาราง 8 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านความเคร่งครัดของนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ รับราชการ ค้าขาย เกษตรกรรม และอาชีพอื่น ๆ

SV	df	SS	MS	F
Between groups	3	132.2	43.733	0.226
Error	624	120697.9	193.426	
Total	627	120830.1		

ผลจากตาราง 8 เมื่อพิจารณาค่า F แล้ว แสดงให้เห็นว่าไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านความเคร่งครัดของนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ รับราชการ ค้าขาย เกษตรกรรม และอื่น ๆ ซึ่งไม่สนับสนุนสมมุติฐาน ข้อ 2.3 และ 2.4

ตาราง 9 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านลักษณะความเป็นผู้นำ
ของนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ รับราชการ ค้าขาย เกษตร
กรรม และอาชีพอื่น ๆ

SV	df	SS	MS	F
Between groups	3	559.3	186.433	1.299
Error	624	89511.7	143.488	
Total	627	90071.0		

จากตาราง 9 แสดงว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านลักษณะ
ความเป็นผู้นำของนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน กล่าวคือ อาชีพรับราชการ
ค้าขาย เกษตรกรรม และอื่น ๆ ผลนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ข้อ 2.3 และ 2.4

ตาราง 10 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
ของนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ รับราชการ ค้าขาย เกษตร-
กรรม และอาชีพอื่น ๆ

SV	df	SS	MS	F
Between groups	3	200.4	66.800	0.480
Error	624	86757.1	139.033	
Total	627	86957.5		

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาค่า F แล้ว แสดงว่าไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพ รับราชการ ค้าขาย เกษตรกรรม และอาชีพอื่น ๆ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานของการวิจัย ข้อ 2.3 และ 2.4

4. การทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2.5

ตารางที่ 11 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเกรงกลัวระหว่างนักเรียนที่มีภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน

ตัวแปรตาม	ตัวแปร ต้น	N	\bar{X}	S	t
ลักษณะ ความเป็นผู้นำ	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	472	116.32	13.55	0.40
	พ่อแม่แยกกัน	156	115.28	13.57	
ความเชื่อมั่น ในตนเอง	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	472	94.15	19.00	0.68
	พ่อแม่แยกกัน	156	95.92	5.97	
ความเกรงกลัว	พ่อแม่อยู่ด้วยกัน	472	125.55	12.49	0.59
	พ่อแม่แยกกัน	156	124.94	12.31	

จากตาราง 11 อธิบายได้ว่า

1. ไม่พบความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติในด้านลักษณะความเป็นผู้นำ ระหว่างนักเรียนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน กับนักเรียนที่พ่อแม่แยกกัน หรือตายจากกัน แสดงว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 2.5

2. ไม่พบว่า นักเรียนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกัน และนักเรียนที่พ่อแม่แยกกัน หรือตายจากกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐาน ข้อ 2.5

3. ไม่พบว่า นักเรียนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันมีความแตกต่างกับนักเรียนที่พ่อแม่แยกกันหรือตายจากกัน ในด้านความเคร่งครัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลนี้ไม่ตรงตามสมมุติฐานการวิจัยข้อ 2.5

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสำรวจลักษณะพื้นฐานทางจิตใจของวัยรุ่นไทย เพื่อให้ได้ผลวิจัยที่จะเป็นส่วนช่วยให้เข้าใจสภาพจิตใจของวัยรุ่น และได้แนวทางส่งเสริม แก้ไขบุคลิกภาพของเด็กไทย ทัวแปรที่ผู้วิจัยศึกษานี้เป็นปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นต่อการเร่รวัค หรือขัดขวางการพัฒนาประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งจุดมุ่งหมายในการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเอง
2. เพื่อศึกษา ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัดและความเชื่อมั่นในตนเอง โดยแยกเปรียบเทียบในค่าน เพศ ระดับชั้นเรียน อาชีพผู้ปกครองและภูมิลำเนาครอบครัว
3. เพื่อสร้างแบบสอบถามวัดความเคร่งครัดไว้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2518 สังกัดโรงเรียนของรัฐในภาคกลาง จำนวนทั้งหมด 628 คน เป็นชาย 320 คน และหญิง 308 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน และผู้ปกครอง
2. แบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำของสุจินต์ ปริษามารถ (2515)

3. แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเองของ สมพงษ์ ศิริพัฒน์ (2517)

4. แบบสอบถามวัดความเคร่งครัด ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ซึ่งจำกัดขอบเขตเฉพาะพฤติกรรมเคร่งครัดทางด้านอารมณ์และความคิด หรือคตินิยม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความแน่นอนตามเกณฑ์จากกระดาษคำตอบ แล้วรวมคะแนนของแต่ละคนไว้ในแต่ละฉบับของแบบสอบถาม

2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ละคู่ โดยใช้วิธี Pearson Product Moment

3. ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยใช้ t-test สำหรับกรณีเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม และใช้ F-test สำหรับกรณีเปรียบเทียบมากกว่า 2 กลุ่ม

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาความสัมพันธ์

ผลการหาความสัมพันธ์จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ปรากฏว่า

1. ลักษณะความเป็นผู้นำสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับความเคร่งครัด

2. ไม่พบว่า ความเคร่งครัดกับความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์กัน

ตอนที่ 2 การศึกษาเปรียบเทียบ

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ผลสรุปดังต่อไปนี้

1. นักเรียนชายมีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่านักเรียนหญิง และมีความเคร่งครัดน้อยกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005 และ .0005 ตามลำดับ แต่ไม่พบว่ามีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างจากนักเรียนหญิง

2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีลักษณะความเป็นผู้นำมากกว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีความเคร่งครัดน้อยกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0005 และ .005 ตามลำดับ แต่ไม่พบว่ามีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ไม่พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน (ได้แก่ รับราชการ ค้าขาย เกษตรกรรมและอื่น ๆ) มีลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเคร่งครัดแตกต่างกันอย่างมีความเชื่อมั่นทางสถิติ

4. ไม่พบว่านักเรียนที่มีภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน (ได้แก่ พ่อแม่อยู่ด้วยกันตามปกติ และพ่อแม่แยกกันหรือหย่าร้างกัน หรือตายจากกัน) มีลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเคร่งครัดแตกต่างกันอย่างมีความเชื่อมั่นได้ทางสถิติ

การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการศึกษาความสัมพันธ์และการศึกษาเปรียบเทียบสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การหาความสัมพันธ์

1. ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย นั้นหมายความว่านักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะความเป็นผู้นำมาก จะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง แต่นักเรียนวัยรุ่นที่มีลักษณะความเป็นผู้นำน้อยนั้นจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำตามไปด้วย ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะได้ว่าลักษณะทั้งสองดังกล่าวเป็นสาเหตุซึ่งกันและกัน ผลการวิจัยข้อนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดิเรก ตั้งสายัณฑ์ (2517) ที่ใช้แบบสอบถามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายชั้นมัธยมศึกษา นิสิตและนักศึกษามหาวิทยาลัย ปริญญาโท ได้ผลสรุปว่า ผู้นำควรมีลักษณะความรับผิดชอบ คิกริรึม มีมนุษยสัมพันธ์ มีความร่วมมือ มีคุณธรรม (ปราศจากอคติ 4 มีพรหมวิหาร 4 มีอิทธิบาท 4) ชอบแสดงตัวรับผิดชอบความคิดเห็น มีเหตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีวินัยในตนเอง สอดคล้องกับผลการค้นคว้าของ อภิลิทธิ วงษา (2517:53-4) ที่ศึกษากับนักเรียนชายหญิงระดับชั้น ป.7 และ มศ.3 ปีการศึกษา 2516 ในภาคเหนือ จำนวน 300 คน ซึ่งพบว่า ลักษณะความเป็นผู้นำสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 กับการปรับตัวซึ่งการปรับตัวนี้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เปรมจิต ทศตะ (2516) ที่ได้ศึกษากับนักเรียน ชั้น มศ.3 ปีการศึกษา 2515 จำนวน 599 คน พบว่า การประมาณตนเอง (เป็นคุณลักษณะที่สำคัญมากของความเชื่อมั่นในตนเอง) ลักษณะความเป็นผู้นำและแรงจูงใจได้สัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยข้อนี้นอกจากจะสอดคล้องกับผลการวิจัยในเมืองไทยแล้ว ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยในต่างประเทศอีกด้วย คือผลการวิจัยของ เบรค (Baruch, 1949) ที่พบว่า ผู้นำจะต้องมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบและมีความเชื่อมั่นในตนเอง และผลการสำรวจจากนิสิตปี 1 จำนวน 111 คน ปีการศึกษา 1960 โดยใช้แบบสอบถาม California Psychological Inventory แล้ววัดอีกครั้งหนึ่งเมื่อนิสิตกลุ่มเดิมอยู่ถึงปีที่ 4 จากนั้นจึงนำคะแนนสังคมมิติประเมินความเป็นผู้นำ (ได้ผู้นำ 22 คน ไม่ใช่ผู้นำ 72 คน) มาเปรียบเทียบบุคลิกภาพบางประการ โดยใช้แบบสอบถามเดิม พบว่าผู้นำมีการยอมรับตนเอง ซึ่งแสดงถึงมีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความเข้มแข็งมากกว่ากลุ่มที่ไม่เป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (Flaherty, 1967)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าลักษณะความเป็นผู้นำกับความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะพื้นฐานทางจิตใจของวัยรุ่น ซึ่งจะมีอยู่ควบคู่กันไปในบุคคลหนึ่งอย่างสอดคล้องกันกล่าวคือ ถ้ามีลักษณะความเป็นผู้นำสูงแล้วก็มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงด้วย

2. ไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำกับความเคร่งครัด จึงไม่เป็นค่าสมมติฐานสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเคร่งครัด"

จากผลการวิจัยข้อนี้อธิบายได้ว่า นักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงนั้นจะมีความเคร่งครัดมากหรือปานกลาง หรือน้อย ก็ได้ นั้นหมายความว่าเมื่อทราบลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนอย่างหนึ่งแล้วไม่สามารถจะทำนายได้ว่านักเรียนผู้นั้นมีความเคร่งครัดมากน้อยแค่ไหน การที่ได้ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าลักษณะความเป็นผู้นำที่วัดด้วยแบบสอบถามครั้งนี้ไม่ได้แยกประเภทของลักษณะความเป็นผู้นำว่าเป็นแบบใด ข้อมูลที่ได้จึงมีทั้งคะแนนของนักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบเผด็จการ เสรีนิยม และประชาธิปไตย กรณีที่ผู้นำมีแนวโน้มเป็นเผด็จการนั้น จะยึดตนเองเป็นสำคัญ เป็นผู้ที่มีความยึดหยุ่นน้อยมาก หรือเรียกว่า

เป็นคนเคร่งครัดนั่นเอง (Adorno, et al., 1950 อ้างจากอรรถีย์ ชื่นมณูชัย, 2516) ดังนั้นเมื่อวัดกลุ่มที่มีลักษณะความเป็นผู้นำที่มีแนวโน้มเป็นผู้นำเผด็จการมาก ความเคร่งครัดของนักเรียนในกลุ่มนี้จะมีปริมาณต่าง ๆ นานา อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลการวิจัยข้อนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน

อีกประการหนึ่งเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่มีวิธีการอบรมสั่งสอนโดยเน้นให้ กุลบุตร กุลธิดา เชื่อฟังผู้ใหญ่ เคารพผู้อาวุโส ยึดถือระเบียบแบบแผนตามขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีมาแต่ดั้งเดิม ตลอดจนการยึดถือระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตามปทัสฐานในสังคม ท้องถิ่นหรือสถาบันต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด ดังปรากฏจากตัวเลขของผลการวิจัยครั้งนี้ กล่าวคือ คะแนนความเคร่งครัดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำ และความเชื่อมั่นในตนเอง (126.655, 115.43 และ 93.69 ตามลำดับ) การที่ผู้วิจัยนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกันเพราะเห็นว่าแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับดังกล่าวมีจำนวนข้อเท่ากัน ใช้มาตราการวัดอย่างเดียวกัน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าความเคร่งครัดพอจะถือเป็นตัวคงที่ ส่วนลักษณะความเป็นผู้นำเป็นตัวที่แปรเปลี่ยนค่าสูง กลาง หรือต่ำได้ กล่าวคือ นักเรียนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงปานกลางและต่ำ ต่างก็มีความเคร่งครัดพอ ๆ กัน

3. ผลการหาความสัมพันธ์อีกคู่หนึ่ง ปรากฏว่าไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความเชื่อมั่นในตนเองกับความเคร่งครัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเคร่งครัด" การที่พบผลเช่นนี้ น่าจะมีเหตุผลเช่นเดียวกับกรณีข้อ 2 ดังกล่าวมาแล้ว และอีกประการหนึ่ง อาจจะเกี่ยวข้องกับข้อจำกัดในการสอบถามที่เรียงแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเองไว้เป็นอันดับสุดท้ายทุกชุดของกระดาษคำถามทั้งหมด นักเรียนอาจจะทำคอนทายของชุดคำถามแบบไม่คอยตั้งใจเหมือนตอนแรก ๆ ถึงแม้จะมีการแบ่งช่วงเวลาเพื่อกระตุ้นและให้แรงจูงใจแล้วก็ตาม ด้วยเหตุนี้ น่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้คะแนนความเคร่งครัดซึ่งอยู่ตอนแรกของชุดคำถาม ได้ความจริงมากกว่า อันเป็นเหตุให้คะแนน 2 ชุดนี้ไม่มีความสัมพันธ์กัน ดังปรากฏในผลการวิจัย

ตอนที่ 2 การศึกษาเปรียบเทียบ

1. เปรียบเทียบในคานาเทศ

ก. ไม่พบว่านักเรียนชายมีลักษณะความเป็นผู้นำต่างจากนักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่ง ไม่สนับสนุนสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า "นักเรียนชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนหญิง" ผลการวิจัยนี้ขัดกับผลการวิจัยของ อภิลิทธิ วงษา (2517) และ ผลวิจัยของ เปรมจิต ทศตะ (2516) อภิลิทธิ วงษา ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึก รับผิดชอบ การปรับตัวและลักษณะความเป็นผู้นำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิงระดับชั้น ป.7 และ มศ.3 พบว่า นักเรียนชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเปรมจิต ทศตะ นั้นได้ฝึกกับนักเรียนระดับ มศ.3 ปีการศึกษา 2515 พบว่านักเรียนชายมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนหญิงเช่นกัน

แต่ผลข้อนี้ก็ยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ ประมต เล็กสวาสติ (2517) จุมพล พูนภักตร์ฉวีวิน (2515) วิจิฏ เกตุขำ (2515) และ สุจินต์ ปรีชาमारภ (2515) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้น มศ.3 และยังสอดคล้องกับผลวิจัยของสิทธิโชค วรารัตน์ติกุล (2515) ที่ศึกษากับนักเรียนชั้น ป.7 ซึ่งได้ผลเช่นเดียวกันว่านักเรียนชายกับนักเรียนหญิง มีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน

การที่ผลวิจัยข้อนี้ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้น่าจะเป็นเพราะสังคมไทย กำลังตื่นตัวในเรื่องสิทธิและเสรีภาพที่เท่าเทียมกันตาบระบบประชาธิปไตย และสังคมก็เปิดโอกาสให้ผู้หญิงเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่นวงการเมือง การศึกษา เป็นต้น ผลจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังกล่าวจะนำมาอิทธิพลต่อวัยรุ่นหญิงให้ตระหนักถึงสิทธิและความเสมอภาคกันระหว่างหญิงกับชาย อันเป็นเหตุให้ชายและหญิงมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน

ข. พบว่านักเรียนชายมีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005 นับว่าตรงตามสมมุติฐานของการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2516) ที่ศึกษาจากนักเรียนชั้น ป.5 ทั้งชายหญิง ปีการศึกษา 2515 จำนวน 300 คน จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย และผลการวิจัยของ เมคคี และเชอร์รี่ฟฟ์ (McKee and Sherriffs, 1957 อ้างจาก Smith, 1961) ที่ได้

ศึกษากับชายหญิงในอเมริกา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาจากเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ที่พบว่าหญิงกับชายมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีความเชื่อมั่นทางสถิติที่ระดับ .001 แต่เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ไม่พบว่ามี ความเชื่อมั่นต่างกัน (ชูศรี หลักเพชร, 2517)

นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วอาจจะเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่ไทยนั้นให้อิสระแก่ลูกชายมากกว่าลูกสาว (ละม้ายมาศ ทรหัตต์, 2518) จึงเป็นเหตุให้เด็กผู้ชายเป็นตัวของตัวเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่าเด็กผู้หญิง ทำให้ผู้ชายตัดสินใจด้วยตนเอง และไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2518)

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าไม่ว่าในวัฒนธรรมของไทยหรือเทศ เด็กผู้ชายจะได้รับการสนับสนุนให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่าเด็กหญิง ดังจะเห็นได้จากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่นเกี่ยวกับกระบวนการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเน้นให้ชายช่วยตัวเอง จึงได้พบผลการวิจัยว่านักเรียนชายมีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่านักเรียนหญิง

ค. พบว่านักเรียนชายมีความเคร่งครัดน้อยกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0005 ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อนำผลนี้เปรียบเทียบกับการวิจัยที่เกี่ยวกับความเชื่อแบบฝังใจ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ปรากฏว่าไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ การวิจัยของสมชัย ชินะตระกูล (2517) ที่พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูระดับชั้น ป.ศ. ปีที่ 2 และระดับชั้น ป.ศ.สูง ปีที่ 2 นั้น ชายกับหญิงมีความเชื่อแบบฝังใจไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่ผลไม่สอดคล้องกัน เช่นนี้อาจเป็นเพราะศึกษากับเด็กที่ต่างวัยกันมาก เนื่องจากสมชัย ชินะตระกูล ศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งเตรียมพร้อมจะเป็นผู้ใหญ่ พ่อแม่ให้อิสระมากกว่าวัยรุ่นที่อายุนกว่านี้ จึงทำให้ผลวิจัยขัดกัน การวิจัยของ มอร์แลนด (Moreland, 1972) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อแบบฝังใจโดยเปรียบเทียบระหว่างอาจารย์ผู้ปกครองนักศึกษา ผู้ปกครองนักศึกษาและนักศึกษา โดยใช้ The Rokeach Dogmatism Scale พบว่าผู้หญิงมีระดับความเชื่อแบบฝังใจต่ำกว่าผู้ชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากวัยรุ่นตอนต้น และตอนกลาง ไม่พบผลวิจัยที่สอดคล้องกับการศึกษาตัวแปรที่ใกล้เคียงกันมาก เนื่องด้วยเหตุผลที่สรุปได้คือ ในวัยรุ่นตอนต้น เด็กอายุ

ยั้งน้อยเช่นนี้ พ่อแม่และสังคมโดยทั่วไปจะอบรมสั่งสอนอย่างเข้มงวด โดยเชื่อว่า "ไม้แกัดคัก ยาก ไม้อ่อนคักง่าย" จึงได้ปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติต่าง ๆ ให้เขารูปรอยกับประเพณีไทยอย่างเคร่งครัด แต่ลักษณะวัฒนธรรมของไทยด้านความเคร่งครัดนั้นไม่ได้เปิดโอกาสให้มีความเสมอภาคกันระหว่างชายกับหญิง วัฒนธรรมเปิดโอกาสให้ผู้ชายมีอิสระมากกว่าผู้หญิง ส่วนผู้หญิงถูกควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดให้ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบแบบแผนมากกว่าผู้ชาย เพื่อให้ได้บุคลิกภาพสมเป็นกุลสตรีไทย ดังนั้นเด็กที่อยู่ในวัยที่พ่อแม่ยังมีอำนาจต่อเขาอย่างมาก ผู้หญิงยอมเคร่งครัดมากกว่าผู้ชาย

2. เปรียบเทียบในค่านาระดับชั้นเรียน

ก. พบว่านักเรียนระดับชั้น มศ.2 มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนระดับชั้น ป.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0005 ซึ่งสนับสนุนสมมุติฐานมีผลวิจัยที่สอดคล้องกับผลข้อนี้คือ การศึกษาวิจัยของอภิลิทธิ์ วงษา (2517) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชั้น ป.7 กับชั้น มศ.3 ซึ่งพบว่านักเรียนชั้น มศ.3 มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนชั้น ป.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การศึกษาของปราโมค (Pramod 1966) ที่ศึกษาจากนักเรียนที่เป็นผู้นำ 50 คน และไม่เป็นผู้นำ 50 คนที่พบว่าผู้ที่เป็นผู้นำมีอายุมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ ทอราแนซ์ (Torrance, อ้างจาก สมพงษ์ รุจิรวรรณ, 2516) ที่พบว่าเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง ซึ่งเป็นคุณลักษณะของความเป็นผู้นำจะมีความสามารถด้านความเป็นผู้นำเพิ่มขึ้นตามลำดับชั้นเรียน

จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นในระดับชั้น ป.6 กับวัยรุ่นในระดับชั้น มศ.2 มีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกันนับว่าเป็นการสนับสนุนทฤษฎีที่เชื่อว่า ลักษณะความเป็นผู้นำมิใช่จะมีติดตัวมาแต่กำเนิด หากแต่เกิดจากการฝึกฝนอบรมขึ้นภายหลัง (Galton อ้างจากไพศาล กิจเพชร, 2513)

ข. ไม่พบว่านักเรียนระดับชั้น มศ.2 กับนักเรียนระดับชั้น ป.6 มีความแตกต่างกันในค่านความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีความเชื่อมั่นใ้ทางสถิติ ผลนี้จึงไม่เป็นการสนับสนุนสมมุติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ว่า "นักเรียนระดับชั้น มศ.2 มีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่านักเรียนระดับชั้น ป.6"

กจรที่ผลวิจัยพบเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยุรนต์อนคน (ระดับชั้น ป.6) มีลักษณะพัฒนาการต่างจากวิทยุรนต์อนกลาง (ระดับชั้น มศ.2) กล่าวคือ ตามที่นักจิตวิทยา สาขาจิตวิทยาพัฒนาการหลายท่านได้เห็นสอดคล้องกันว่า วิทยุรนต์อนคนเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทางด้านร่างกาย แต่วิทยุรนต์อนกลางนั้นพัฒนาการทางร่างกาย จวนจะคงที่ พัฒนาการที่เด่นคือ ทางด้านอารมณ์และสังคม โดยเฉพาะทางด้านอารมณ์นั้น กำลังผันผวนไม่คงที่เป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรงวู่วาม ลักษณะของอารมณ์ตามวัยนี้ น่าจะกระทบกระเทือนถึงความมั่นใจในตนเองได้มาก

อีกประการหนึ่งอาจจะเนื่องมาจากเหตุการณ์ที่ผันผวนในสังคมไทยปัจจุบัน กล่าวคือวิทยุรนต์อนคน มศ.2 กำลังปะทะกับความเปลี่ยนแปลงที่ไม่แน่นอน เช่นการเปลี่ยนแปลงของระบบการเมือง การปกครองหรือระเบียบแบบแผนของสถาบันต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เด็กวัยนี้เกิดความไม่แน่ใจ ไม่มีหลักยึดที่แน่นอน จึงไม่มีความมั่นใจในสถานการณ์ต่าง ๆ

จากเหตุผลสองประการดังกล่าวมาแล้วน่าจะทำให้เด็กระดับชั้น มศ. 2 มีความเชื่อมั่นในตนเองไขแตกต่างจากเด็กระดับชั้น ป.6 ดังที่ปรากฏจากผลการวิจัยครั้งนี้

ค. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรีเยนระดับชั้น ป.6 มีความเคร่งครัดมากกว่านักเรีเยนระดับชั้น มศ.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .005 อันเป็นการสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชัย ชินตระกูล (2517) ที่ได้ศึกษาสำรวจควยแบบสอบถามวัดความเชื่อฝังใจจากนักศึกษาวิทยาลัยครูในสวนกลาง พบว่านักศึกษา ป.กศ. ปีที่ 2 มีความเชื่อฝังใจมากกว่านักศึกษา ป.กศ.สูง ปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ ฟังก์และคาร์เทอร์ (Funk and Carter, 1971) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการทำงานของนักศึกษาระดับชั้นต่าง ๆ จำนวน 503 คน พบว่าพวกที่มีการศึกษาสูงจะมีความเชื่อแบบฝังใจต่ำ และพวกที่มีการศึกษาต่ำจะมีความเชื่อแบบฝังใจสูง

จะเห็นว่าการศึกษานั้นมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของนักเรียน กล่าวคือนักเรียนที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้นจะมีความเคร่งครัดน้อยลง ดังปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้

3. เปรียบเทียบในค่านาชีพของผู้ปกครอง

ค่านาชีพผู้ปกครองนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า

ก. นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการมีลักษณะความเป็นผู้นำและความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกษตรกรรม แต่มีความเคร่งครัดต่อนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกษตรกรรม

ข. นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขายมีลักษณะความเป็นผู้นำและความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกษตรกรรม แต่มีความเคร่งครัดน้อยกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกษตรกรรม"

จากผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน ได้แก่ อาชีพรับราชการ ค้าขาย เกษตรกรรม และอื่น ๆ (รับจ้าง ข้างทอง ๆ ๆ) มีลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเคร่งครัดแตกต่างกันอย่างเชื่อมั่นโดยทางสถิติ จึงเป็นผลที่ไม่สนับสนุนสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลวิจัยเปรียบเทียบนี้ เฉพาะลักษณะความเป็นผู้นำนั้นสอดคล้องกับผลวิจัยของ อภิสิตธีร วงษา (2517) ที่ศึกษาจากนักเรียน ป.7 และ มศ.3 ปีการศึกษา 2516 ทางภาคเหนือที่พบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันมีลักษณะความเป็นผู้นำไม่แตกต่างกัน ส่วนค่านาชีพความเชื่อมั่นในตนเองนั้น ผลวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2516) ที่ได้ศึกษาจากนักเรียนชั้น ป.5 พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองรับราชการมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น (ยกเว้นค้าขาย) และนักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น (ยกเว้นรับราชการ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของสแตกเนอร์ (Stagner, 1948) ที่ศึกษาจากนักศึกษาวิทยาลัย จำนวน 128 คน โดยที่ผู้ปกครองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่างกัน ซึ่งพบว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูงจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ

การที่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้เป็นไปตามสมมุติฐานดังกล่าวแล้วอาจเป็นเพราะว่าการแยกระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม แบบแยกเป็นอาชีพของผู้ปกครองนั้นยังไม่ละเอียด

พอ ซึ่งแต่ละอาชีพนั้นย่อมมีระดับสถานภาพแตกต่างกันไปอีก เช่นอาชีพรับราชการก็มีหลายระดับชั้น อาชีพค้าขายก็มีหลายระดับเช่นกัน ด้วการแยกเป็นประเภทของอาชีพผู้ปกครอง เช่นนี้จึงไม่สามารถจะเป็นสาเหตุให้ผลการวิจัยได้ลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนแตกต่างกัน เนื่องจากอิทธิพลของระดับความมีชื่อเสียง ระดับความรู้ ตลอดจนฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว นั่นอาจจะเป็นองค์ประกอบร่วมกัน ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จึงไม่พบความแตกต่างในตัวแปรดังกล่าว เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอาชีพผู้ปกครอง

4. เปรียบเทียบในค่านิยมหลังทางครอบครัว

ค่านิยมหลังทางครอบครัวของนักเรียนนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า "นักเรียนที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันตามปกติ มีลักษณะความเป็นผู้นำและความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่พ่อแม่แยกหรือหย่าร้างหรือตายจากกัน แต่มีความเคร่งครัดน้อยกว่า"

จากผลการวิจัย ปรากฏว่าไม่พบว่ามีนักเรียนที่มีภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน มีลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง และความเคร่งครัดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลนี้จึงไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ซึ่งขัดกับผลการศึกษาของศิริพร หลิมศิริวงศ์ (2511) ที่พบว่าพ่อแม่ที่มีฐานะยากจนชอบทะเลาะกันบ่อย ๆ มีความเห็นไม่ตรงกัน ไม่พยายามเข้าใจกัน และเข้มงวดกวดขันบุตร ทำให้ลูกเกิดความหว่ วิตกกังวล มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ซึ่งเป็นเหตุให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดลักษณะความเป็นผู้นำ และผลการศึกษาในต่างประเทศที่พบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้านที่ดี จะส่งผลให้เด็กวัยรุ่นปรับตัวได้ดี เพราะเกิดความอบอุ่นใจ มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับพ่อแม่ จะรู้สึกว่าตัวเองมีค่า มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่หนีสังคม จึงทำให้ปรับตัวได้ดีกว่า (สามารถยืดหยุ่นได้) ส่วนเด็กที่มีสัมพันธ์ภาพที่ไม่ดีกับพ่อแม่จะรู้สึกขาดความอบอุ่น ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง (Cavan, 1934 อ้างจากสังวาลย์ สมสนิท, 2518) นอกจากนี้ยังเป็นผลวิจัยที่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิณีจ เกตุขำ (2515) ซึ่งว่าลักษณะความเป็นผู้นำและถามเกี่ยวกับการรับรู้จากวิธีการที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิงชั้น มศ.3 พบว่าเด็กราว 80% ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดรายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องจากเด็กและมีเพียง 15% ที่รายงานว่าได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ส่วนอีก 5% รายงานว่าได้รับการเลี้ยงดูแบบ

ลงโทษ ปรากฏว่าเด็กที่ไ้รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักแบบเดียวที่มี
 คะแนนลักษณะความเป็นผู้นำสัมพันธ์กับระดับของการให้ความรัก สำหรับในครอบครัวที่พ่อแม่
 หย่าขาดจากกัน หรือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดตายจากกัน พบว่าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความ
 รักน้อยกว่ากลุ่มรวม (8% และ 15% ตามลำดับ) แต่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก
 กว่าในกลุ่มรวม (13% และ 5% ตามลำดับ) และครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้อง
 จากเด็ก มีจำนวนการปฏิบัติต่าง ๆ คงระดับเดิม ในเกือบทุกกรณี (80%)

การที่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานอาจเป็นเพราะ

ก. การแยกประเภทของภูมิหลังทางครอบครัวหย่าร้างเกินไป กล่าวคือ
 ครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันนั้น อาจมีบางส่วนที่อยู่ด้วยกันแบบไม่ราบรื่น ซึ่งอาจกระทบกระเทือน
 ถึงจิตใจของบุตรอย่างมาก เสียกว่าครอบครัวที่พ่อแม่แยกกันอยู่

ข. นักเรียนที่พ่อแม่แยกกันหรือตายจากกันอาจจะมีกรณีที่มีผู้อุปการะทดแทน
 ให้ความรักและความอบอุ่นอย่างดีพอ ๆ กันกับพ่อแม่จริง ๆ ก็ได้ โดยเฉพาะสังคมไทยมัก
 พบกรณีนี้บ่อย ๆ เนื่องจากนิสัยคนไทยรักพวกพ้องและมีความเมตตาปราณี

เหตุผลที่กล่าวมานี้มีผลวิจัยสนับสนุนคือ พบว่าถ้าเด็กที่พรากจากพ่อแม่จริง
 ไปไม่นานและเด็กนั้นมิได้ทำหน้าที่แทนแม่อย่างเหมาะสมแล้ว อิทธิพลของการพรากจากพ่อแม่
 อาจจะไม่มียุอย่างถาวร ผลสรุปดังกล่าวนี้ได้มาจากการศึกษากับผู้ใหญ่อายุ 20 ปี ผู้ซึ่งสมัย
 เด็กเคยถูกพรากจากพ่อแม่และถูกส่งเข้าสถานรับเลี้ยงเด็กเพื่อหลีกเลี่ยงการเปิดภายในเมือง
 ลอนดอนระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แสดงบทบาทของความเป็น
 ผู้ใหญ่ที่น่าพึงใจ แม้ว่าคนที่ถูกแยกจากพ่อแม่ขณะอายุ 1 ขวบ จะถูกราวกับว่าจะมีความ
 แปรปรวนทางบุคลิกภาพอย่างมาก (Maas, 1963 อ้างจาก Hilgard, 1971)

สรุปได้ว่าการที่พ่อแม่ของเด็กจะอยู่ด้วยกันหรือแยกจากกัน จะไม่ค่อยมีอิทธิพล
 ต่อเด็ก ถ้าเด็กได้รับสภาพการณ์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจเหมือน ๆ กัน ดังนั้นผลวิจัยครั้งนี้จึงไม่
 พบว่านักเรียนที่มีภูมิหลังทางครอบครัวต่างกันนั้น มีลักษณะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่นในตนเอง
 และความเคร่งครัดแตกต่างกันอย่างเชื่อมั่นใดทางสถิติ

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การสำรวจลักษณะทางบุคลิกภาพด้วยการใช้แบบสอบถามให้ผู้ตอบเขียนรายงานลงไปในกระดาษคำตอบเอง อาจได้ข้อมูลที่บิดเบือนความจริงได้ง่าย
2. แบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับที่นำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างนั้น เรียงลำดับแบบสอบถามคงเดิมตลอดไปทุกชุด อาจทำให้ผลการวัดที่ได้จากแบบสอบถามฉบับหลังผิดพลาดได้มากกว่าฉบับแรก เพราะผู้ตอบลดสมาธิลงไป ถึงแม้จะได้มีการแบ่งช่วงกระตุ้นเพื่อสร้างแรงจูงใจแล้วก็ตาม
3. แยกค่าของตัวแปรต่าง ๆ ไม่ละเอียดพอ อาจจะมีผลทำให้ผลการวิจัยในบางกรณีผิดพลาดได้ เช่น ไม่ได้แยกลักษณะความเป็นผู้นำออกเป็นแบบต่าง ๆ ความเคร่งครัดก็ไม่ได้แยกออกไปว่าสถานการณ์ใด เป็นปทัสฐานของสังคมไทย หรือลักษณะใดไม่ใช่ปทัสฐาน ตลอดจนไม่ได้ศึกษาค้นสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของพ่อแม่ให้ละเอียดลงไปอีก
4. เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างกระจุกกระจายอยู่ในโรงเรียนตามจังหวัดต่าง ๆ ผู้วิจัยไม่สามารถจะนำแบบสอบถามไปวัดให้พร้อมกันทีเดียวได้ ช่วงเวลาที่ห่างกันนี้อาจมีสถานการณ์มาสอดคล้องกันอาจเป็นเหตุให้ข้อมูลบิดเบือนได้บ้างเล็กน้อย

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะทางการวิจัย

1. การสำรวจโดยการให้ผู้ตอบเขียนรายงานลงในกระดาษคำตอบด้วยตนเองนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ตอบ ได้ตอบอย่างตรงตามสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด
2. ควรลดจำนวนตัวแปรที่ศึกษาให้น้อยลง แต่แยกค่าของตัวแปรแต่ละตัวให้ละเอียดถี่ถ้วนลงไป เพื่อจะได้ทราบอิทธิพลของตัวแปรได้อย่างเด่นชัดขึ้น
3. ควรใช้วิธีการทำให้สมดุลย์ (Counterbalancing) เกี่ยวกับการเรียงลำดับแบบสอบถาม
4. ถ้าเป็นไปได้ควรศึกษาซ้ำอีกครั้งหนึ่ง โดยวิธีการวัด 2 วิธี ควบคู่กันไป สำหรับเนื้อหาของแต่ละตัวแปร เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และผลของการวิจัยครั้งแรก

5. ถ้าต้องการทราบสาเหตุที่แท้จริงของผล (ตัวแปรตาม) ที่เกิดขึ้น สำหรับตัวแปรบางตัว น่าจะได้นำไปวางแผนเพื่อสร้างสถานการณ์การทดลองขึ้นในห้องทดลอง

ข. ข้อเสนอแนะทางการศึกษาอบรม

ผลของการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่แนะแนวทางให้ผู้สนใจ ผู้รับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนเด็กวัยรุ่น ได้ตระหนักถึงสภาพพื้นฐานบางประการของวัยรุ่นไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการอบรมเลี้ยงดู แนะนำ และเสริมสร้างให้วัยรุ่นไทยมีบุคลิกภาพที่น่านิยมและสอดคล้องกับปทัสฐานของสังคม ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สำหรับครอบครัว

1. พ่อแม่ควรปรับระดับการควบคุมวัยรุ่นให้ผ่านพ้นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อไปด้วยดี โดยเฉพาะวัยรุ่นตอนกลาง (14 - 16 ปี) ด้วยแล้วจำเป็นต้องระมัดระวังให้มาก ฉะนั้น พ่อแม่จึงควรมีโอกาสเสาะแสวงหาความรู้ทางจิตวิทยาวัยรุ่น รวมทั้งต้องสังเกตพฤติกรรมลักษณะของตัวอย่างรอบคอบ เพื่อจะได้เข้าใจลูกอย่างแท้จริง ลูกก็จะได้พ่อแม่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เห็นความสำคัญของพ่อแม่ที่มีต่อตน ในที่สุดพ่อแม่ก็สามารถจะแก้ปัญหาเรื่องความไม่มั่นใจต่าง ๆ นานาอันเป็นผลจากพัฒนาการของวัยนี้

2. พ่อแม่ควรยอมรับว่าลูกโตแล้ว ควรเป็นผู้คอยแนะนำและรับฟังความคิดเห็นทั้งที่เกี่ยวกับภายในและภายนอกบ้าน พร้อมทั้งให้โอกาสแก่เขาในการรวมกิจกรรมกลุ่มที่โรงเรียน ในชุมชน หรือกิจกรรมภายในบ้าน เพื่อลูกจะได้ฝึกการเป็นผู้นำหรือผู้ตามที่ดี ตลอดจนจะได้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับคนอื่น รู้จักการประสานงาน สามารถยืดหยุ่นตามความตกลงของกลุ่มได้ เป็นคนไม่ถือคืออยู่เพียงคนเดียวอย่างเคร่งครัด ถ้าวัยรุ่นเป็นคนที่มีความเคร่งครัดมากแล้ว เขาจะกลายเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป จนไม่เคารพความสามารถของคนอื่น ไม่รับฟังคนอื่นเลย หรือไม่ก็จะกลายเป็นคนมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำจนทำให้จิตใจหวั่นไหวง่าย ไม่สามารถเข้าร่วมกลุ่มได้

3. พ่อแม่ควรทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี โดยเฉพาะวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังมีบทบาทสืบสืบทอด ไม่เขินอายเขินอาย กำลังค้นหาลักษณะที่จะเป็นของตัวเอง เขาออกไป เมื่อเขาคร่ำครวญ เคารพนับถือพ่อแม่ เขาย่อมเห็นอกเห็นใจพ่อแม่ จะประพฤติตัวเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ตลอดไป

4. พ่อแม่ควรพยายามให้ความเท่าเทียมแก่ลูกทุกคน ไม่ว่าจะ เป็นลูกสาวหรือชาย

โดยเฉพาะทางด้านการให้ความรัก การฝึกให้รับผิดชอบ การแสดงความคิดเห็น ฯลฯ เพื่อ
เขาจะได้เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักเคร่งครัดแต่พอควรในกรณีที่ไม่ขัดกับ
ปทัสฐานของสังคม

5. พ่อแม่ไม่ควรสร้างบรรยากาศภายในบ้านให้มีความกดดัน หนักหน่วง โดยเฉพาะ
เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ กับบรรยากาศภายในบ้านไม่คล้อยตามไม่อบอุ่นใจ จะทำให้
เขาแสวงหาสิ่งทดแทนอย่างไรไ้กาย ๆ เขาขอมจะหมดความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคนไม่
สู้หน้าสังคม กลายเป็นคนไม่สามารถยืดหยุ่นไปตามสมควร หรืออาจจะยืดหยุ่นมากจนเกินไป

สำหรับโรงเรียน

1. ครูควรใช้วิธีการสอนเด็กนักเรียนด้วยหลักประชาธิปไตยที่ถูกคอง จะได้เป็น
การฝึกลักษณะความเป็นผู้นำ และสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กวัยรุ่น

2. ครูควรเห็นความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งทางโรงเรียนสามารถสนับสนุน
เพื่อให้นักเรียนวัยรุ่นชายหญิงมีโอกาสฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี และฝึกการทำงานร่วมกัน

3. ครูควรทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นตัวแทนของพ่อแม่ของนักเรียน เพื่อ
เด็กนักเรียนจะได้เคารพนับถือและยึดเป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะกรณีที่เด็กพบบรรยากาศทางบ้าน
ที่ไม่ดีมาแล้ว จะได้มีที่พึ่ง ที่ยึดเหนี่ยว หากความอบอุ่นใจได้ ซึ่งถ้าจะคอยแต่ครุณะแนวที่บีบคั้น
สมบัติพร้อมแต่เพียงฝ่ายเดียวแล้ว คงจะทำได้ทั่วถึงกัน

4. ทางโรงเรียน ควรให้โอกาสนักเรียนได้ฝึกปกครองกันเอง เช่น จัดให้มี
สภานักเรียน ชุมนุมต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อวัยรุ่นจะได้ฝึกฝนความเป็นผู้นำ และเรียนรู้ประสบการณ์
ในสังคม เป็นการเปิดโอกาสให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกการแก้ปัญหาสังคม ในที่สุดก็จะ
กลายเป็นคนรู้จักยืดหยุ่น ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์จริง ๆ ในสังคมวงกว้างออกไปได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จรูญ มิลินทร์ และคนอื่น ๆ อธิบายคำในวิชาการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยาและสถิติ โรงพิมพ์สามมิตร 2502, 625 หน้า.
- จิตรนาถ กิรติเสวี ความสัมพันธ์ระหว่างความมั่นใจของครู ความรู้สึกรับผิดชอบ พฤติกรรมความเป็นผู้นำ แรงจูงใจไปสัมฤทธิ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการฝึกสอนของนักเรียนระดับชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยครูสงขลา ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาศาสตร์ ประสานมิตร 2516, 98 หน้า.
- จุฑาพร พูลภัทรชีวิน มโนภาพแห่งตน (Self - Concept) ความวิตกกังวล (Anxiety) ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ (Leadership) ของนักเรียนที่เป็นผู้นำ และนักเรียนที่เป็นผู้ตามในระดับชั้น มศ.3 ปีการศึกษา 2514 ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาศาสตร์ ประสานมิตร 2515, 91 หน้า.
- ชูชีพ อ่อนโลกสูง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเอง กับคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาศาสตร์ ประสานมิตร 2516, 104 หน้า.
- ชูศรี หลักเพชร ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 101 หน้า.
- โคโซ สวานานนท์ จิตวิทยาสังคม โอเคียนสโตร์ 2510, 157 หน้า.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน หลักและวิธีวิจัยทางจิตวิทยาสังคม 2518, 123 หน้า (ไรเฟ่ม)
- ชินิน ฉลาดพิทักษ์ "ความเป็นผู้นำในขบวนการศึกษา" วิทยาราย 2: 112-131 กุมภาพันธ์ 2508.

ประณต เล็กสวาสักดิ์ ความสัมพันธ์ระหว่าง การอบรมเลี้ยงดูเด็ก การฟังผู้อื่น พฤติกรรม ความความเป็นผู้นำ และความรู้สึกรับผิดชอบ ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัย วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 117 หน้า.

เปรมจิต ทศตะ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้หลักการและผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 101 หน้า.

ไพศาล กิจเพชร "ลักษณะการเป็นผู้นำ" วารสารพัฒนาชุมชน 10 (89) : 7 - 16
กุมภาพันธ์ 2513.

พุทธทาสภิกขุ ทฤษฎีคืออะไร สำนักหนังสือพิมพ์ธรรมบุชา 2517, 63 หน้า.

ภัญโญ สาทร หลักบริหาร วัฒนาพานิช 2514, 550 หน้า.

บุษกร มีสิริ "การเป็นผู้นำในสังคมประชาธิปไตย" วารสารพัฒนาชุมชน 19 (104) :
62 - 65 สิงหาคม 2513.

ละม้ายมาศ ศรีหัตถ์ อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการเด็ก สถาบันระหว่างชาติสำหรับการ
คนควาเรื่องเด็ก 2510, 184 หน้า.

ล้วน สายยศ และอังคณา ตันศิริตานนท์ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช 2515,
276 หน้า.

วรวิทย์ วทีนสรการ การศึกษาของไทย โรงพิมพ์มิตรสยาม 2516, 393 หน้า.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา คู่มือการเขียนรายงานภาคินพนธ์ และปริชญานิพนธ์ ฉบับปรับปรุง
แก้ไขครั้งที่ 1 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 115 หน้า.

วินิจ เกตุขำ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดสร้าง
สรรคความเป็นผู้นำและความวิตกกังวลของนักเรียน มศ.3 ในจังหวัดสุโขทัย
ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 106 หน้า.

- สังวาลย์ สมสนิท ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่และการปรับตัวของวัยรุ่น
 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 87 หน้า.
- สมชัย ชินะตระกูล ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งกีดขวางกับตน (self - concept) ความเชื่อแบบฝังใจ (dogmatism) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 77 หน้า.
- ✓ สมพงษ์ เกษมสิน การบริหารงานบุคคลแบบใหม่ (Modern personnel management)
 ไทยวัฒนาพานิช 2516, 531 หน้า.
- ✓ สมพงศ์ ศิริพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกรับผิดชอบ ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2517, 53 หน้า.
- สมพงษ์ รุจิรวรรณ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ ความตั้งใจเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 83 หน้า.
- สิทธิโชค วรรณสันติกุล การศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตน ความแตกต่างระหว่างตน และความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัย
 วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 721 หน้า.
- ✓ สุจินต์ ปรีชาमारถ ความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียนที่ประพฤติคล้อยตามและขัดกับสังคม ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 128 หน้า
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชนติ-โลภจะ กับสันโคษเพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคุณลักษณะธรรมาธิปไตย ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 68 หน้า.

โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมนุญย์ จิตวิทยาสังคม มหาวิทยาลัยรามคำแหง ม.ป.ป.,
236 หน้า.

✓ อภิสิทธิ์ วงษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนชั้น ป.7 และ มศ.3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก ปริญญา
นิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 69 หน้า.

อรุณ ทีปะपाल "เทคนิคในการเป็นผู้นำ" วิทยาสาร 25 : 11 - 12 เมษายน 2507.

Baruch, D., New Ways in Discipline, McGraw-Hill, New York, 1949,
593 pp.

✓ Byrne, Dorn, An Introduction to Personality, Prentice-Hall,
New Jersey, 1966, 522 pp.

Cavan, Ruth S. "The Relation of Home Background and Social
Relation to Personality Adjustment," American Journal of
Sociology, XL : 143 - 54 September 1934.

Child Study Association of America, Our Children Today, The
Viking Press, New York, 1952, 366 pp.

Doerbecker, C., and Van Praag, E., "Authoritativism : Dutch
Versions of the A and D Scales," Nederlands Tijdschrift
Voor de Psychologie en haar Grensgebieden, 28(9) : 619 -
631, February, 1974.

Dregar, Mason Ralph, Fundamentals of Personality, Philadelphia,
J.B. Lippincott, 1962, 388 pp.

- Dugger, Jame A., "A Study of Mecesurable Personal Factors of Leaders and Non-Leaders Among University Woman,"
Dissertation Abstracts 30 : 1817 - A, 1969.
- Duncan, Acheson J., Quality Control and Industrial Statistics,
Richard D. Irwin, Homewood, 1965, 922 pp.
- Edwards, Allen L., Experimental Design in Psychological Research,
Holt, Rinehart & Winston, New York, 1968, 455 pp.
- Ferguson, George A., Statistical Analysis in Psychology and Education, McGraw-Hill, New York, 1966, 446 pp.
- Fiedler, Fred E., Theories of Leadership Effectiveness, McGraw-Hill, New York, 1967, 310 pp.
- Funk, Denis C., and Carter, G.L., "The Relationship between Dogmatism Score and Performance Rating among Adult Educators," Adult Education Journal 21 (2) : 46 - 55
1971.
- Garrett, Henry E., and Woodworta, R.S., Statistics in Psychology and Education, 5th ed., Longman, New York, 1961, 478 pp.
- Gordon, Jeese E., Personality and Behavior, The Macmillan,
New York, 1963, 597 pp.
- Guilford, Joy Paul., Personlity, McGraw-Hill, New York, 1959,
562 pp.

- Hilgard, E.R., Richard C., and Atkinson, R.L. Introduction to Psychology, 5th ed. Harcourt 1971, 640 pp.
- Horace B., English, Dynamics of Child Development, Holt, Rinehart and Winston, New York, 1961, 461 pp.
- Hurlock, Elizabeth B., Developmental Psychology, McGraw-Hill, New York, 1953, 556 pp.
- Lindquist, E.F., Design and Analysis of Experiments in Psychology and Education, Houghton Mifflin, Boston, 1953, 393 pp.
- Magnusson, David Test Theory, trans from the Swedish by Hunter Mabon, Addison-Wesley, Massachusetts, 1967, 270 pp.
- McNemar, Quinn Psychological Statistics, 4th ed. Wiley, New York, 1969, 529 pp.
- Mednick, Martha T., and Mednick, Sarnoff A. (edit.), Research in Personality, Holt, Rinehart and Winston, New York, 1963, 627 pp.
- Miller, Rupert G., Simultaneous Statistical Inference, McGraw-Hill, New York, 1966, 272 pp.
- Mischel, Walter, Personality and Assessment, John Wiley, New York, 1968, 365 pp.
- Moreland, Henry Levis "Measures of Dogmatism of Student Personnel Directors in Selected Colleges and Universities"
Dissertation Abstracts 32 (7) : 3727 - A, January, 1972.

- Packham, Frances McNiece, "Authoritarian School Environments and Their Relationships with Dogmatism of Elementary Teachers and Pupils," Dissertation Abstracts 30 (9) : 3732 - A, March, 1970.
- Painter, J.J., "An Investigation of the Relationship Between Self-confidence, Persuasibility and Related Behavior Among Males," Dissertation Abstracts 29 : 7608 - A, 1968.
- Phillips, E. Lakin, and Gibson, James F., Psychology and Personality, Prentice-Hall, New Jersey, 1957, 338 pp.
- Pramod, Kumar, "Certain Personal Factors in Student Leadership," Journal of Psychological Researches 10 (1) : 37 - 42, 1966.
- Roback, A.A., Personality in Theory and Practice, Peter Owen Limited, London, 1949, 437 pp.
- Robinson, John P. and Shaver, Phillip R., Measures of Social Psychological Attitudes, 4th ed., Survey Research Center Institute for Social Research, Michigan, 1972.
- Schooler, Carm, "Childhood Family Structure and Adult Characteristics," Sociometry 35 (2) : 255 - 269, January, 1972.
- Shaw, Marvin Evert, and Wright Jack M., Scales for the Measurement of Attitudes, McGraw-Hill, New York, 1967, 604 pp.

- Simon, William E., et al., "Personality and Nonverbal Rigidity :
Some Preliminary Findings," Journal of Psychology 82 (1) :
127 - 132, September, 1972.
- Smith, Henry Cley, Personality Adjustment, McGraw-Hill, New York,
1961, 616 pp.
- Stires, Kenneth Loyd, "Leadership Designation and Perceived
Ability as Determinant of Tactical Use of Modesty and
Self Enhancement," Dissertation Abstract 30 : 3551 - A,
1970.
- Stogdill, Ralph M., "Leadership, Membership and Organization,"
Psychological Bulletin 20 : 4, January, 1950.
- Stogdill, R.M., "Personal Factors Associated with Leadership,"
Survey of Literature in Leadership, C.A. Gibb, Penguin
Books, Maryland, 1969.
- Symonds, F. Addington, Teaching Yourself Personal Efficiency, The
English University Press, London, 1964, 223 pp.
- Uris, Auren, Techniques of Leadership, McGraw-Hill, New York, 1964,
239 pp.
- Winer, B.J., Statistical Principles in Experimental Design McGraw-
Hill, New York, 1962, 672 pp.

o

ភាគដណ្ត

คำอ่านประจำแนกของแบบสอบถาม
วัดความเคร่งครัด

ตาราง 12 แสดงค่า t ที่ได้จากการวิเคราะห์รายข้อของแบบสอบถามวัดความ
เกรงครักจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ชั้น ป.6

ข้อ	ค่า t	ข้อ	ค่า t
1	3.166**	14	1.756
2	1.863	15	2.831**
3	1.947	16	2.034
4	2.120	17	3.813***
5	2.288	18	2.795***
6	2.314	19	2.279
7	2.231	20	1.988
8	1.996	21	2.005
9	3.141**	22	3.722***
10	2.459*	23	1.771
11	1.728	24	2.120
12	3.795***	25	2.784**
13	2.560*		

* P < .05
 ** P < .01
 *** P < .005
 **** P < .0005

df = 32

ตาราง 13 แสดงค่า t ที่ได้จากการวิเคราะห์รายข้อของแบบสอบถามวัดความ
เคร่งครัดจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้น มศ.2

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	2.831 ^{***}	14	1.863 [*]
2	1.795 [*]	15	2.314 [*]
3	1.859 [*]	16	2.120 [*]
4	2.279 [*]	17	3.795 ^{****}
5	2.120 [*]	18	2.459 ^{**}
6	2.459 [*]	19	2.231 [*]
7	2.005 [*]	20	1.947 [*]
8	1.988 [*]	21	2.000 [*]
9	3.034 ^{***}	22	3.166 ^{***}
10	2.560 [*]	23	1.728 [*]
11	1.771 [*]	24	2.317 [*]
12	3.722 ^{****}	25	2.288 [*]
13	2.459 [*]		

* P < .05
 ** P < .01
 *** P < .005
 **** P < .0005

df = 32

แบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ รวมอยู่ในชุดเดียวกัน

1. แบบสอบถามวัดความเคร่งครัด

ข้อ 1 - 25

2. แบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ

ข้อ 26 - 50

3. แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

ข้อ 51 - 75

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความคิดเห็นและการกระทำบางอย่างของท่านโดยจะมีข้อความให้ท่านอ่านเป็นรายข้อ เพื่อพิจารณาว่าท่านมีความคิดเห็นหรือเคยปฏิบัติมาจริงมากน้อยเพียงใด ดังนั้น จึงไม่มีคำตอบถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นหรือเคยปฏิบัติมาไม่เหมือนกับ ข้อสำคัญขอให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด โปรดอย่าตอบโดยถือหลักความจริงที่ใดจดจำมา

การตอบ มีกระดาษสำหรับตอบแยกไว้ต่างหาก เมื่อท่านได้อ่านข้อความ แต่ละข้อในกระดาษคำถามแล้ว โปรดไปกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านในกระดาษคำตอบ โดยให้ข้อตรงกันกับข้อในกระดาษคำถาม กรุณาอย่าขีดเขียนใด ๆ ลงในกระดาษคำถาม

ตัวอย่าง

กระดาษคำถาม

กระดาษคำตอบ

ข้อที่	เป็นจริงที่สุด	เป็นจริงมาก	เป็นจริงบ้าง	ไม่แน่ใจ	ไม่คอยจริง	ไม่จริงมาก	ไม่จริงเลย
	7	6	5	4	3	2	1
(๐) อากาศที่สวยงามที่สุดในประเทศไทย				✓			-
(๐๐) มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ			✓				

- จากข้อความในข้อ (๐) และ (๐๐) ให้ท่านพิจารณาตอบตามเกณฑ์ ดังนี้
- ถ้าข้อความนั้นเป็นจริงที่สุดสำหรับท่าน ให้กา ✓ ตรงของเลข 7
 - ถ้าข้อความนั้นเป็นจริงมากสำหรับท่าน ให้กา ✓ ตรงของเลข 6
 - ถ้าข้อความนั้นเป็นจริงบ้างสำหรับท่าน ให้กา ✓ ตรงของเลข 5
 - ถ้าข้อความนั้นท่านไม่แน่ใจ ให้กา ✓ ตรงของเลข 4
 - ถ้าข้อความนั้นไม่ค่อยจริงสำหรับท่าน ให้กา ✓ ตรงของเลข 3
 - ถ้าข้อความนั้นไม่จริงมากสำหรับท่าน ให้กา ✓ ตรงของเลข 2
 - ถ้าข้อความนั้นไม่จริงเลยสำหรับท่าน ให้กา ✓ ตรงของเลข 1

คำตอบของท่านจะไม่มีการนำไปเปิดเผยในที่ใด ๆ เป็นรายบุคคล นอกจากจะแสดงเป็นส่วนรวม เพื่อใช้ในการค้นคว้าวิจัยเท่านั้น ขอให้ท่านสบายใจในการที่จะตอบอย่างเสรี โดยถือหลักตรงตามสภาพความเป็นจริงของท่านจึงจะไม่เป็นการสูญเสีย

ขอขอบคุณในความร่วมมือจากท่าน

นิสิตปริญญาโท

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- 18 -----
1. เมื่อมีปัญหาข้าพเจ้าจะไม่ยอมปรึกษาใคร
 2. ข้าพเจ้าจะสะสมของเฉพาะที่ข้าพเจ้าชอบเท่านั้น
 3. ข้าพเจ้าไม่ชอบให้ใครมาวิพากษ์วิจารณ์ข้าพเจ้าเลย
 4. ข้าพเจ้าชอบทำสิ่งที่มีแบบมีแผน +
 5. ในขณะที่ใดขณะหนึ่งข้าพเจ้าชอบทำงานอย่างเดียวกว่าทำงานหลายอย่าง
 6. ข้าพเจ้าเหนื่อยใจเมื่ออยู่กับคนที่ไม่รู้จักกันดีพอ -
 7. เมื่อข้าพเจ้าทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ข้าพเจ้าจะหมกมุ่นอยู่กับสิ่งนั้น และรู้สึกว่าจะเปลี่ยนความตั้งใจไปทำสิ่งอื่นได้ยาก -
 8. ข้าพเจ้าเลือกคบแต่เพื่อนที่เป็นคนที่มีเมตตา และฉลาดเท่านั้น +
 9. ข้าพเจ้าคิดอยู่บ่อย ๆ เกี่ยวกับเสียง หรือถ้อยคำของคนใดคนหนึ่ง หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่เป็นเวลานาน
 10. ผู้ที่ทำงานตามแบบแผนอย่างจริงจังเท่านั้นจึงจะทำงานได้สำเร็จดีมากที่สุด
 11. การดำเนินชีวิตที่เป็นระเบียบแบบแผนนั้นเหมาะสมกับนิสัยใจคอของข้าพเจ้าอย่างยิ่ง
 12. ข้าพเจ้าชอบให้งานต่าง ๆ ดำเนินไปตามขั้นตอนของมัน
 13. ข้าพเจ้าจะไม่พูดคุยกับคนแปลกหน้าถ้าไม่จำเป็น
 14. ข้าพเจ้าจะไม่เปลี่ยนความคิดเดิม ถึงแม้ว่าคนอื่น ๆ จะมีความคิดเห็นแตกต่างจากความคิดเห็นของข้าพเจ้าก็ตาม
 15. การทำผิดกฎหมายของคนเราเป็นเรื่องธรรมดา -
 16. ผู้หญิงไม่ควรหัดสูบบุหรี่ +
 17. คนที่มีใจเข้มแข็งจะไม่แสดงอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาให้เห็น +
 18. เมื่อตั้งใจทำอะไรแล้ว ข้าพเจ้าพยายามทำสิ่งนั้นให้สำเร็จแม้จะยากเพียงใดก็ตาม
 19. ข้าพเจ้าจะตรวจตราการกระทำสิ่งใดหลาย ๆ ครั้ง เช่น การปิดประตู หรือการปิดไฟ เพื่อให้เกิดความแน่ใจเรื่องความปลอดภัย
 20. การพูดอะไรตรงไปตรงมาแม้จะสะเทือนใจคนอื่นก็ยิ่งดีกว่าการพูดปิด
 21. ข้าพเจ้าไม่ชอบความไม่แน่นอน
 22. ข้าพเจ้าหมดความสุขเมื่อทราบว่ามีคนไม่ชอบข้าพเจ้า

- 23. ข้าพเจ้าสวมหรือเปลื้องผ้าตามลำดับก่อนหลังเหมือนเดิมเสมอ เช่น การเปลื้องเสื้อผ้า
ของดอกเสื้อก่อนกระโปรงทุกครั้งไป
- 24. ข้าพเจ้าจะสามารถบันทึกเหตุการณ์ประจำวันของตัวเองอย่างละเอียดได้ตลอดปี
- 25. ข้าพเจ้าชอบทำงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก

- 26. ข้าพเจ้าทำให้ผู้ที่ทำงานร่วมด้วยรู้สึกสบายใจในขณะที่เขาสนทนากับข้าพเจ้า
- 27. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อกับงานเสมอ
- 28. ข้าพเจ้าหวังให้เพื่อนร่วมงานได้ทำงานเต็มความสามารถของเขา
- 29. ข้าพเจ้าเต็มใจที่จะอธิบายถึงการทำงานของตัวเองให้คนอื่นทราบ
- ✓ 30. ข้าพเจ้าทำงานด้วยความเข้มแข็ง
- ✓ 31. ข้าพเจ้าเข้าใจคนอื่นได้ยาก
- 32. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจเมื่อเพื่อนทำงานดี
- 33. ข้าพเจ้าแนะนำเพื่อนให้มีความพยายามมากขึ้นกว่าเดิมเสมอ
- 34. ข้าพเจ้าไม่เต็มใจยินยอมเมื่อคนอื่นมีความคิดไม่เห็นด้วยกับข้าพเจ้า
- 35. ข้าพเจ้าใช้ความคิดเห็นของตัวเองเป็นหลักในการทำงาน
- ✓ 36. ข้าพเจ้ายินดีที่จะรู้จักกับคนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน
- 37. เพื่อนของข้าพเจ้าชมมาเล่าความดีของข้าพเจ้าให้ฟังเสมอ
- 38. ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้าตั้งใจจะทำอะไรสักอย่างหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อโลกอย่างมาก
- ✓ 39. ข้าพเจ้าคอยหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ร้ายแรงเสมอ
- ✓ 40. เพื่อนชอบชวนข้าพเจ้าให้เข้าร่วมทำงานด้วย
- ✓ 41. ข้าพเจ้าไม่เคยนิยมนักกับเพื่อนเลย
- 42. ถ้ามีเงินข้าพเจ้าพอใจที่จะเลี้ยงอาหารแก่เพื่อนเสมอ
- 43. ข้าพเจ้าชอบคอยถามเสียงส่วนมากในกลุ่ม ไม่ว่าความเห็นนั้นจะถูกหรือผิดประการใด
- 44. เมื่อข้าพเจ้าคิดว่าสิ่งที่จะทำนั้นถูกต้องแล้วข้าพเจ้าจะลงมือทำทันทีโดยไม่ลังเลใจ
- 45. เพื่อนแสดงความรู้สึกเป็นกันเองกับข้าพเจ้าเสมอ
- 46. ข้าพเจ้ามีนิสัยร่าเริง

T13, -12

47. ข้าพเจ้ายอมเปลี่ยนวิธีการทำงานใหม่ได้เสมอถ้ามีผู้แนะนำวิธีการใหม่ที่ดีกว่าเดิม
48. ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นต่อหน้าคนหมู่มากเสมอ
49. ในการทำสิ่งใด ๆ ข้าพเจ้ามักจะเห็นแก่เพื่อนสนิทก่อนคนอื่นเสมอ
50. ข้าพเจ้าอยากเป็นหัวหน้าชั้น

51. ขณะทำแบบฝึกหัดถามคำถามกับครู ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าใจคอไม่ค่อยดี
52. ข้าพเจ้ามักเปลี่ยนใจไม่ทำอะไรตามความคิดเดิม เมื่อเกิดความยุ่งยาก
53. ถาถกถามต่อหน้าคนมาก ๆ ข้าพเจ้าไม่รู้สึกอับอาย
54. ข้าพเจ้าไม่รู้สึกอาย เมื่อถูกชมต่อหน้าคนมาก ๆ
55. ข้าพเจ้ารู้สึกวาทตนเองเป็นคนขี้อาย
56. ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจ ถ้าจะต้องตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเอง
57. เมื่อทำให้เพื่อนไม่พอใจ ข้าพเจ้ารู้สึกกลัวไปต่าง ๆ นานา
58. งานหลายอย่างที่ข้าพเจ้าคิดว่าทำถูกแล้ว แต่ก็ยังมีความรู้สึกหวั่นไหวกลัวว่าจะผิด
59. ข้าพเจ้าไม่รู้สึกหวั่นไหวอะไร เมื่อถูกผู้ใหญ่ติเตียน
60. เมื่อคุยกับคนที่ไม่คุ้นเคย ข้าพเจ้ารู้สึกวางตัวได้เป็นปกติธรรมดา
61. ข้าพเจ้ามักเป็นคนกล้าตัดสินใจทำอะไรลงไปทั้ง ๆ ที่รู้ว่าเสี่ยงต่ออันตราย
62. ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าเสียงสั่น ขณะพูดหน้าชั้น
63. ข้าพเจ้ากล้าที่จะบอกความจริง แมว่าจะถูกลงโทษ
64. ข้าพเจ้ามักพูดไม่ตรงความจริง เพื่อไม่ให้ครู หรือพ่อแม่ลงโทษ
65. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่เห็นจะเป็นอะไร เมื่อต้องสวมเสื้อผ้าหรือเครื่องแต่งกายที่ไม่เหมือนเพื่อน ๆ
66. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเมื่อเดินเข้าไปในหมู่มคนมาก ๆ
67. ข้าพเจ้ารู้สึกกลัวเมื่อต้องไปในสถานที่ที่ไม่มีคนรู้จัก
68. ข้าพเจ้าชอบลุกขึ้นตอบคำถามของครูในชั้นเรียนเสมอ
69. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าสามารถทำงานได้อย่างมั่นใจขึ้น ถ้ามีเพื่อนร่วมงาน
70. ข้าพเจ้ารับประทานอาหารได้อย่างสบายเป็นปกติธรรมดา แม้จะมีคนอื่นจ้องมองอยู่ก็ตาม
71. เมื่อข้าพเจ้าไ้ลงมือทำอะไรแล้ว แมว่าจะเกิดความยุ่งยากสักเพียงไหนก็ตามไม่ทำให้ข้าพเจ้าสิ้นหวังไปได้

- 72. เวลาทำข้อสอบถ้ามีใครมาขึ้นดูข้าพเจ้ารู้สึกจะคิดไม่ค่อยออก
- 73. เมื่อตอบคำถามของครูผิด ข้าพเจ้าไม่รู้สึกเหนียมอาย เพราะคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา
- 74. ข้าพเจ้าจากลาที่จะทำอะไรลงไปหลาย ๆ อย่างเพราะเกิดความแน่ใจว่าจะทำได้ผลที่
ต้องการ
- 75. ข้าพเจ้าคิดว่าการยอมแพ้ทำให้สบายใจดีกว่าการต่อสู้

ข้อปฏิบัติในการควบคุมการตอบแบบสอบถาม
แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวและผู้ปกครอง

และ

กระดาษคำตอบ

ข้อปฏิบัติของผู้ควบคุมการตอบแบบสอบถาม

1. คำกล่าวก่อนอธิบายคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

"ก่อนอื่นขอชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า โรงเรียน เป็นโรงเรียนหนึ่งที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้เลือกเป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ฉะนั้นจึงขอให้นักเรียนทุกคนจงตั้งใจตอบคำถามด้วยความจริงใจ เพื่อจะเป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเอง โรงเรียน และประเทศชาติของเราต่อไป

2. อธิบายคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

เมื่อจบคำชี้แจงแล้ว โค้ชให้นักเรียนเข้าใจว่า "ไม่ต้องการชื่อนามสกุลของนักเรียนเลย คำตอบก็ไม่มีถูกหรือผิด เพราะฉะนั้นขอให้ตอบตรงตามความเป็นจริงของนักเรียนเท่านั้น" (ในการตอบแต่ละข้ออย่าตีความเลือกไว้เพียงคำตอบเดียว)

3. คำกล่าวแทรกเมื่อนักเรียนส่วนใหญ่ทำแบบสอบถามได้ประมาณ 35 ข้อ

"นักเรียนทั้งหลาย ขอเวลาพักทางนี้สักนิดหนึ่ง เหลืออีกไม่กี่ข้อขอให้นักเรียนใช้ความคิดเห็นของตัวเองจริง ๆ นะ เขาจะลงมือทำต่อไปให้เสร็จเรียบร้อยทุกข้อ" (อาจเปลี่ยนแปลงคำพูดได้แต่ขอให้ใส่ใจความอย่างเดียวกัน)

